

Kommunedirektørens forslag til budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024

**Bamble
kommune**

Innholdsfortegnelse

Forord økonomiplan 2021-2024	3
Budsjettvedtak	5
Budsjettprosess	5
Kommunedirektørens forslag til vedtak.....	6
Interne rammebetingelser	9
Fokusområder	9
Bamble kommune som samfunnsutvikler	9
Bamble kommune som tjenesteyter	9
Bamble kommune som organisasjon	10
Eksterne rammebetingelser	11
Regjeringens politikk for kommunesektoren.....	11
Økonomisk utvikling i planperioden	13
Måltall og indikatorer for økonomisk utvikling.....	13
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	14
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	15
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	16
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter	17
Vurdering av den økonomiske utviklingen.....	18
Hovedtallene i budsjettforslaget.....	21
Sentrale inntekter.....	21
Sentrale utgifter	25
Driftsutgifter per tjenesteområde (1B)	26
Finansinntekter og -utgifter	27
Investeringer i økonomiplanen	31
Investeringsbehov og planer for kommunen.....	31
Oversikt Investering og finansiering.....	32
Ikke-avgiftsfinansierte investeringer.....	33
Avgiftsfinansierte investeringer	34
Stabene.....	35
Driftsbudsjett med endringer.....	35
Budsjettvurdering.....	35
Investeringsbudsjett.....	37
Overordnet ledelse.....	38
Driftsbudsjett med endringer.....	38

Økonomiplan for 2021-2024

Budsjettvurdering.....	38
Investeringsbudsjett.....	40
Teknikk og samfunnsutvikling	41
Driftsbudsjett med endringer.....	41
Budsjettvurdering.....	41
Investeringsbudsjett.....	45
Skole og barnehage	50
Driftsbudsjett med endringer.....	50
Budsjettvurdering.....	51
Kultur og oppvekst	55
Driftsbudsjett med endringer.....	55
Budsjettvurdering.....	56
Helse og omsorg.....	59
Driftsbudsjett med endringer.....	59
Budsjettvurdering.....	59
Investeringsbudsjett.....	63
Fellesutgifter.....	65
Driftsbudsjett med endringer.....	65
Investeringsbudsjett.....	65
Finansiering	66
Driftsbudsjett med endringer.....	66
Vedlegg.....	67
§5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)	67
§5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)	68
§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)	69
§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B).....	70
2. Tilskudd til andres investeringer	70
3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	70
4. Utlån av egne midler	71

Forord økonomiplan 2021-2024

Kommunens budsjettbehandling er todelt og starter med behandlingen av kommunedirektørens strategidokument i august/september. Strategidokumentet trekker frem de viktigste utviklingstrekkene og utfordringene kommunen står overfor i årene som kommer, og tydeliggjør hvordan kommunen kan møte disse endringene. Strategidokumentet er derfor et godt strategisk grunnlag når de økonomiske ressursene skal prioriteres i budsjett og økonomiplan. Budsjettforslaget kommunedirektøren nå presenterer, bygger på de føringene og utviklingstrekkene som ble presentert i årets strategidokument i september.

Bamble kommune opplever endringer i rammebetingelser, både i forhold til innbyggernes behov og i forhold til økonomi. I årene som kommer vil vi få betydelige forskyvninger i befolkningens alderssammensetning, som vil medføre endringer i etterspørselen etter tjenester og behovet for utvikling av tjenestetilbudet for å imøtekomme dette. Kommunens økonomi preges av store investeringer, økt lånegjeld, økte utgifter til renter og avdrag, og mer bygningsmasse som skal driftes og vedlikeholdes. I tillegg endres rammebetingelsene fra staten i form av reduserte muligheter til selv å fastsette eiendomsskatt, statlige bemanningsnormer, lovfestede brukerrettigheter og generell forventning om effektivisering.

Kommunen er en hovedaktør i utviklingen av gode lokalsamfunn, i produksjonen av grunnleggende velferdstjenester og som tilrettelegger for næringsutvikling. For å få planlagt og gjennomført nødvendig og ønsket utvikling fremover, er det igangsatt flere omfattende prosesser. Kommuneplanarbeidet, omstillingsarbeidet og endring i administrativ organisering er prosesser som har som hensikt å tilrettelegge for å sette kommunen i stand til å løse utfordringene vi står ovenfor. I tillegg er det en rekke enkeltsaker under planlegging og arbeid: Frier vest, boligområder,

omorganisering av brannvesenet, lokalisering legevakt, samlokalisering av tjenester mv.

Som følge av koronapandemien er det ekstra utfordringer i forbindelse med smittevern og tjenesteproduksjon. De langsiktige konsekvensene på kommunens økonomi og aktiviteter er vanskelig å predikere, og tett oppfølging vil være vesentlig fremover.

Investeringer er nødvendige for å gjennomføre ønsket utvikling og har positiv effekt på både tjenestetilbudet og kommunens attraktivitet. Det er stor investeringsaktivitet i kommunen, og flere større prosjekter er under avslutning. Grasmyr vil bli et kraftsenter for utdanning, idrett og kultur, og anlegget tas i bruk høsten 2021. Utbyggingen på Grasmyr er et fremtidsrettet prosjekt, som vil være med å øke kommunens attraksjonskraft. Gode strategier i kommuneplanen for å øke kommunens attraktivitet er essensielt. Utvikling av nye, gode boligprosjekter og et aktivt næringsarbeid, inkludert utvikling av Frier vest, vil ytterligere bidra til å styrke kommunens attraktivitet.

Enhetene har allerede et betydelige krav om effektivisering, omstilling og utvikling i perioden. For 2021 er enhetenes samlede netto innsparingskrav på 11,5 mill. kroner. Det anses ikke realistisk å gjennomføre ytterligere innsparinger for 2021 utover det som allerede ligger inne i enhetenes rammer. To tredjedeler av kommunens utgifter er lønnsutgifter, og hovedvekten av innsparingene vil måtte tas her. Vedtaket om at ingen skal sies opp som følge av omstillingsarbeidet, medfører en viss treghet i realiseringen av de økonomiske effektene. I tillegg har kommunen begrenset mulighet til å påvirke inntektsgrunnlaget på kort sikt, da to tredjedeler av inntektene er skatt og rammetilskudd som styres av staten. Sammenholdt tydeliggjør både kommunens inntekts- og utgiftsbilde at omstillingsarbeidet vil ta tid. Det er viktig å legge til rette for gjennomføring av det videre omstillingsarbeidet.

Økonomiplan for 2021-2024

Bamble kommune har i utgangspunktet en udekket kostnadsvekst i 2021. Det er imidlertid ikke lagt inn forutsetning om nye innsparingstiltak i 2021 for å få neste års budsjett i balanse. Kommunedirektøren prioriterer å ferdigstille de utviklingsprosessene som allerede er i arbeid. Kommuneplanarbeid og omstillingsarbeid samtidig med omorganisering er krevende, og det må opprettholdes fokus på disse prosessene for å sikre nødvendige resultater. Som følge av god folkevalgt og administrativ budsjettstyring, har kommunen i 2020 bygd opp et økonomisk handlingsrom i form av netto overskudd på 25,8 mill. kroner avsatt på fond. Dette inkluderer innstillingen i driftsrapporten 2.tertial. Kommunedirektøren finner det riktig å benytte dette handlingsrommet til å saldere budsjettet for 2021 med 23,4 mill. kroner fra fond. Samlet sett medfører denne saldering at kommunens fondsreserver ikke reduseres i forhold til forutsetningene i budsjettet 2020. Etter foreslått saldering vil det gjenstå 31,3 mill. kroner på driftsfondet i 2021. Utover i perioden er det derfor nødvendig å legge inn et innsparingskrav på 2% i året. Kommunedirektøren foreslår ikke nye konkrete salderingstiltak i denne omgangen, men fokuserer på å gjennomføre utviklingsprosessene som er igangsatt slik at

kommunen har et bedre grunnlag for å lykkes med utviklingen fremover. Dette vil være avgjørende for å utvikle Bamble samfunnet og kommunens tjenester innenfor det økonomiske handlingsrommet kommunen har fremover. For økonomiplanperioden sett samlet legger kommunedirektøren frem et budsjett i balanse.

Kommunedirektørens budsjettforslag for perioden 2021 – 2024 slik det her foreligger inneholder informasjon om de premissene som er lagt til grunn for perioden. I tillegg er grunnlaget og premissene publisert i en web-versjon som også har med seg utdypende beskrivelser og mål på virksomhetsnivå.

Kommunedirektøren vil ønske lykke til med budsjettarbeidet, og administrasjonen er tilgjengelig for alle partier ved behov for ytterligere informasjon.

Geir H. Bjelkemyr-Østvang
Kommunedirektør

Budsjettvedtak

Budsjettprosess

Budsjettprosessen for 2021-2024 med politisk behandling er som følgende:

Strategidokument:

- 11.aug Publisere kommunedirektørens strategidokument
- 24-26.aug Råd og utvalg
- 27.aug Formannskap
- 10.sep Kommunestyret

Budsjett/handlingsprogram:

- 06.nov Publisere kommunedirektørens økonomiplan- og budsjettforslag

- 30.nov- 2.des Råd og utvalg
- 03.des Møte formannskap, innstilling
- 17.des Møte kommunestyre

Prosessen er forankret i følgende bestemmelser:

- Formannskapet orienterings sak 7/20 - Orientering om budsjettprosessen
- Økonomireglement for Bamble kommune.
- Kommunelovens økonomiregler
- Budsjettforskrift

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Budsjett 2021 og handlingsprogram 2021 – 2024 med vedlegg legges til grunn for Bamble kommunes virksomhet i perioden.

1. Målene og budsjettpremissene slik de fremkommer i Strategidokumentet og i Økonomiplanen skal være retningsgivende for Bamble kommunes virksomhet og tjenester i perioden.
2. Oppsigelser av fast ansatte som følge av behov for omstilling unngås. Slike behov løses i tråd med vedtatte retningslinjer i Bamble kommune.
3. Driftsbudsjettet for 2021 og økonomiplan 2021-2024 vedtas i henhold til skjema 1A Bevilgningsoversikt drift og 1B Bevilgninger drift. Investeringsbudsjettet for 2021 og økonomiplan 2021-2024 vedtas i henhold til skjema 2A økonomisk oversikt investeringer og 2B Bevilgningsoversikt investeringer. I budsjettet for 2021 forutsettes det at enhetenes rammer og investeringsrammer bevilges netto. Kommunedirektøren har fullmakt til å disponere/avsette på enhetenes fond, samt å overføre midler fra enhetenes driftsbudsjettet til investeringsbudsjettet.
4. Kommunestyret godkjenner låneopptak på inntil kr. 60 525 000 til finansiering av investeringer i 2021. Kommunestyret godkjenner opptak av Startlån i Husbanken i 2021 til videre utlån på i inntil kr. 50 000 000.
5. I henhold til lov om sosiale tjenester og lov om barnevernstjenester fastsettes utlånsrammen til kr. 2 000 000 og garantirammen for lån til kr. 2 000 000. Det settes ikke begrensninger i adgangen til å innvilge enkeltlån/garantier innenfor de fastsatte rammer.
6. Kommunestyret vedtok ny alminnelig taksering av alle eiendommer, gjeldende fra 1.1.2021, K-sak 32/19 den 20.6.2019. Nye takster skal være ferdig senest 1.3.2021.

Inntil det fremmes egen sak om nye satser for 2021, videreføres satsene fra 2020, med endringer innført i statsbudsjettet for 2021:

- Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommene settes til 7 promille.
  - I henhold til eiendomsskatteloven § 12, bokstav a differensieres skattesatsen ved at satsen som skal gjelde for bolig- og fritidseiendommer settes ned fra 4,2 til 4,0 promille, som er maksimal sats fastsatt i statsbudsjettet.
  - Bunnfradrag settes til kr. 285 000 for boligdelen i eiendommer, herunder fritidseiendommer.
  - For andre eiendommen enn bebygde bolig/fritidseiendommer videreføres reduksjonsfaktoren på 15%
Reduksjonsfaktor for bolig-og fritidseiendommer er 30 %, jfr i Eski § 8 A-2 (1).
  - Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med 3/7 i 2021 (overgangsregel til §§3 og 4, første ledd, første punkt).
7. Tidligere vedtatte bevilgninger til investeringer som er ubrukte ved utgangen av 2020 videreføres til bruk i 2021. Kommunedirektøren delegeres fullmakt til å justere budsjettene for 2021 når regnskapet for 2020 er klart.
  8. Budsjettet for KF Frisk Bris vedtas i styremøte ultimo november. Budsjettvedtak legges ved.
  9. Gjeldende økonomireglement vedtatt av kommunestyret legges til grunn for disposisjoner iht. dette vedtaket.
  10. Kommunale avgifter og betalingssetter økes med 3 % med følgende unntak:
    - Avgifter og gebyrer der satsene fastsettes sentralt.

Økonomiplan for 2021-2024

- Ved inngåelse av husleiekontrakter for kommunale boliger settes leien i henhold til Kommunestyresak 83/13. Innenfor kontraktperioden justeres husleiene i tråd med husleielovens bestemmelser.
- Gebyrregulativet for plan- og byggesaker og for kart- og oppmåling reguleres med 5% for å nå målet satt av kommunestyret KST 85/19 om 100% dekning av selvkost i 2023. Utover i perioden 2022-2023 økes gebyrene gradvis til selvkost.
- Priser for utlevering av eiendomsinformasjon reguleres med 3%.
- VAR-gebyrer som fastsettes etter selvkost. Gebyrene for 2021 endres med:
  - Normalgebyr Vann: 2,7% til kr 3.350
  - Normalgebyr Avløp: 2,7% til kr 4.137
  - Normalgebyr Renovasjon: 19,4% til kr 2.794
  - Normalgebyr Slamttømming: -5% til kr 3.339
  - Feie og tilsynsgebyr: 0% kr 532
- Gebyrområdene har følgende dekningsgrader for 2021:
  - Vann 102%
  - Avløp 104%
  - Renovasjon 92,4%
  - Feiing 100%
  - Slamttømming 100%
- Gebyrområdene har følgende dekningsgrader for 2021:
  - Private planer 30%
  - Byggesak 83%
  - Oppmåling 75%
- Salg av tilleggstomt til eksisterende bolig: med henvisning til Kommunestyresak 99/12 fastsetter administrasjonen pris ut i fra lokale forhold.
- Bevillingsgebyret blir regulert av Helse- og omsorgsdepartementet som vedtar en endring av «Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv» § 6-2. Endringsforskriften blir som oftest vedtatt i november og endringen trer i kraft 1. januar året etter.
- Tobakksgebyr: Tilsynsgebyret for tobakk er regulert av Lov om vern mot tobakksskader (tobakksskadeloven) § 15 og forskrift om registrerings- og bevillingsordning for tobakksvarer mv § 33. Tilsynsgebyret blir regulert Helse- og omsorgsdepartementet gjennom en endringsforskrift som vanligvis blir vedtatt i november og trer i kraft 1. januar året etter.
- Foreldrebetaling for mat på SFO, kost i barnehagene og salg av kantineprodukter på skolene økes med konsumprisindeksen for 2019 (2,2 %) slik at inntektene økes i takt med kostnadene.
- Regjeringen foreslår at maksimalprisen for et ordinært heltidstilbud i barnehage økes med kommunal deflator, 3 %, fra 3.135,- til 3.230,- pr måned fra 01.01.2021. Foreldrebetaling gjelder for 11 måneder og totalt skal foreldrene maksimalt betale 35.530,- for en barnehageplass i 2021.
- Helse og omsorgs betalingssetser følger forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester (FOR-2011 - 12 - 16 - 1349).
- For konsultasjoner ved vaksinasjonskontoret tas en konsultasjonstakst på 150 kr for de over 16 år, under 16 år gratis. I tillegg kommer vaksineprisen rundet av til nærmeste 50 kr. Influensavaksine prises hver høst i forhold til innkjøpspris og andre kostnader. Ved salg av vaksiner til andre institusjoner som legekantor og liknende, legges det på et administrasjonsbeløp på kr. 10 pr vaksine.
- Når det gjelder egenandeler som ikke er fastsatt av Stortinget vil

disse legges på samme nivå som nærliggende og sammenlignbare kommuner innenfor forskriftens rammer.

- Når det gjelder betalingssetser for praktisk bistand og opplæring så vil betalingsregulativet i tillegg til å holde seg innenfor forskriftens rammer gjelde for alle brukere.
- For nye tjenester, spesielt innenfor velferdsteknologi, vil betalingsregulativet settes opp i henhold til de rammer forskriften setter.

Administrasjonen gis fullmakt til å justere gjeldende betalingsregulativer med vedtatt prisstigning. Hvis det er aktuelt med andre endringer enn prisregulering fremmes dette som egen sak.

11. Budsjettramme for kontroll, tilsyn og revisjon for 2021 settes til 1.800.000,-.

12. I henhold til kommuneloven § 14.2 vedtas følgende finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi, prosent i forhold til brutto driftsutgifter:

- Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter skal for perioden gjennomsnittlig minst være på nasjonalt mål for netto er fra TBU satt til 1,75%.
- Kommunens samlede disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter skal minst være på gjennomsnittet for KOSTRA gruppe 8 i sist avlagt regnskap, 10%.

- Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter skal normalt ikke overstige gjennomsnitt i KOSTRA gruppe 8 i siste regnskapsår, 99%
- Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter skal normalt ikke overstige gjennomsnitt i KOSTRA gruppe 8 i siste regnskapsår, 4,1%.

13. I 2021 skal det orienteres i ordinære driftsrapporter og årsmelding om disponering av disposisjonsfond. Det orienteres særskilt på disponering av avsetninger fra kommunestyret til særskilte formål. I tillegg orienteres det på enhetenes disponering av egne overskuddsavsetninger.

14. Kommunedirektøren gis fullmakt til å gjennomføre innsparingstiltakene slik de fremkommer i budsjett 2021 og handlingsprogram 2021-2024. Organisatoriske endringer som følge av omstillingsarbeidet gjennomføres iht. gjeldende lov- og avtaleverk. Det skal rapporteres løpende til formannskapet på status og fremdrift i omstillingsprosessen.

15. Kommunedirektøren gis fullmakt til å fordele de vedtatte budsjettrammene, budsjettpremissene og målsetningene for 2021 til de nye enhetene som følge av vedtaket i K-sak 78/20 Administrativ organisering - Prosjekt 18. Kommunedirektøren legger de nye rammene frem for kommunestyret sammen med driftsrapporten for 1.tertial.

Interne rammebetingelser

I årets Strategidokument ble det redegjort for kommunens fokusområder. Med kommunens rammebetingelser som bakteppe, beskriver fokusområdene kommunens hovedutfordringer og utviklingstrekk i kommende økonomiplanperiode.

Fokusområder

Bamble kommune som samfunnsutvikler

Lokal samfunnsutvikling handler om å utvikle kommunen som et godt sted å bo, og legge til rette for arbeidsliv og fritid. I arbeidet med samfunnsutvikling retter kommunen fokuset mot den samlede utviklingen av lokalsamfunnet, og innbyggernes kollektive behov. Bamble kommune arbeider kontinuerlig for at kommunen skal fremstå som en attraktiv kommune for næringsliv og innbyggere, både de som allerede er etablert i kommunen og de som planlegger etablering eller bosetting.

I arbeidet med samfunnsutvikling er kommuneplanen et viktig strategisk dokument for å sikre helhetlig planlegging. En godt utarbeidet kommuneplan med bred deltakelse vil skape en felles forståelse for hvilke utfordringer og utviklingstrekk kommunen står ovenfor i årene som kommer. Kommuneplanen peker på den langsiktige utviklingen av kommunen og angår derfor alle som bor, jobber og lever i Bamble kommune. I kommende økonomiplanperiode skal både kommuneplanens samfunns- og arealdel revideres.

Kommunens prioriterte satsinger som samfunnsutvikler

- Bamble kommune skal være et attraktivt sted å bo.
- Bamble kommune skal legge til rette for at et attraktivt kulturliv og frivillig engasjement
- Bamble kommune skal være en attraktiv kommune for næringslivet
- Bamble kommune skal bidra til et bedre miljø og klima

Bamble kommune som tjenesteyter

Som tjenesteyter skal Bamble kommune legge til rette for et godt tjenestetilbud for innbyggerne. Tjenestene skal være forsvarlige i henhold til lover og forskrifter, og løses innenfor kommunens vedtatte økonomiske handlingsrom. Bamble kommune arbeider til enhver tid med å løse oppgavene til det beste for innbyggerne, og har fokus på tilgjengelighet og brukervedvirkning. Det arbeides kontinuerlig for å utvikle gode tjenester med høy kvalitet.

Kommunens prioriterte satsinger som tjenestetyper

- Bamble kommune skal utvikle og levere fremtidsrettede tjenester
- Bamble kommune skal satse på digitalisering og teknologi

Bamble kommune som organisasjon

For å kunne levere gode tjenester og legge til rette for videre utvikling av lokalsamfunnet, må Bamble kommune som organisasjon utvikle seg i takt med endringene og tilpasse seg skiftende rammebetingelser. En velfungerende organisasjon er en forutsetning for at kommunen skal kunne møte de krav og utfordringer som stilles. Evne til fornying og problemløsning er viktig, og Bamble kommune

arbeider kontinuerlig for en effektiv og hensiktsmessig organisering som kan legge til rette for innovativ oppgaveløsning.

Kommunens satsinger som organisasjon

- Bamble kommune skal arbeide systematisk og kunnskapsbasert med omstilling
- Bamble kommune skal ha et inkluderende og godt arbeidsmiljø
- Bamble kommune skal preges av god internkontroll
- Bamble kommune skal fortsette å videreutvikle organisasjonen for å imøtekomme innbyggernes forventinger og fremtidige tjenestebehov

Eksterne rammebetingelser

Dette kapitlet inneholder en redegjørelse for Regjeringens politikk for kommunesektoren og rammebetingelsene for kommunens økonomi.

Regjeringens politikk for kommunesektoren

Kommunereform

Forskjellene mellom de største og de minste kommunene har økt gjennom de siste 40 årene. Urbaniseringen og befolkningsendringen har foregått samtidig med at oppgavene og kravene til kommunene har økt betydelig. Dette merkes spesielt i de minste kommunene der det er en større utfordring med en aldrende befolkning enn sentrumskommuner med vekst i befolkningen. Utviklingen har medført store ulikheter mellom kommuner i forutsetningene for å løse lovpålagte og øvrige oppgaver. For å gi kommunene muligheten til å motvirke denne utviklingen ble kommunereformen implementert.

I dag er det 356 kommuner i Norge, en reduksjon på 17 pst. fra 428 kommuner før kommunereformen startet, og hele 32 pst. av alle innbyggerne i Norge bor nå i en ny kommune. Til tross for mange sammenslåinger endret ikke kommunereformen på hovedtrekkene i kommunestrukturen.

Regjeringens forslag til statsbudsjett

Den 7 oktober la regjeringen frem sitt forslag til statsbudsjett og nasjonalbudsjett 2021. Kommunedirektøren vil i sitt forslag til handlingsprogram 2021-2024 hensynta de endringsforslagene som er fremmet fra regjeringen, og etterberegnete frie inntekter. Statlige satsinger som skal dekkes av de frie inntektene, og andre endringer med rammeeffekt er viderefordelt til enhetens budsjetttrammer.

Hovedbudskapet regjeringen har i sitt forslag til statsbudsjett 2021 er annerledes i år enn det har vært tidligere grunnet pandemi-situasjonen Norge befinner seg i. Følgende områder er utpekt som hovedprioriteringer:

- Godt smittevern og nødvendige støttetiltak for å møte koronakrisen
- Tiltak for å få folk tilbake i jobb
- Tiltak for å sikre flere bein å stå på
- Tiltak for å skape en grønn fremtid
- Bygge kompetanse
- Tiltak for å inkludere flere
- Bevare tryggheten og tilliten i det norske samfunnet
- Skatte- og avgiftsopplegget
- Pengepolitikken
- Finansiell stabilitet
- Sysselsettings- og inntektspolitikken
- Økonomiske virkninger av pandemien på lengre sikt

Regjeringen vil ta Norge ut av krisen som har fulgt pandemien og møte fremtidens utfordringer ved å skape mer og inkludere flere. Hovedprioriteringene i budsjettforslaget til Kommunal- og moderniseringsdepartementet er:

- Levende lokaldemokrati
- Sterke distrikter
- Modernisering av Norge
- Trygge og gode boforhold

Koronapandemien

Regjeringen er opptatt av at kommunene har en god og forutsigbar kommuneøkonomi, slik at de fortsatt kan levere tjenester som innbyggerne forventer og har krav på. Det er avgjørende for et godt tjenestetilbud til innbyggerne, både under dagens unntakssituasjon og når situasjonen etter hvert normaliseres.

De økonomiske konsekvensene for kommunesektoren av virusutbruddet er omfattende, men det er svært usikkert hvor store de vil bli. Regjeringen vil fortsatt følge nøye med på utviklingen for kommunesektoren, og kommunesektoren skal kompenseres for merutgifter og mindreinntekter i forbindelse med virusutbruddet. I tillegg følger regjeringen utviklingen nøye, og vil i løpet av våren 2021 gjøre skatteinngangen i 2020 kjent. I tillegg skal arbeidsgruppen som skal vurdere de økonomiske konsekvensene koronautbruddet har hatt for kommunesektoren ha lagt fram sin endelige rapport innen 1.april 2021.

Utviklingstrekk i kommunens økonomi

I statsbudsjettet legges det opp til en vekst i kommunenes frie inntekter på 2 mrd. kroner,

tilsvarende om lag 0,5 pst. Veksten skal kunne gi kommunesektoren handlingsrom, selv når det tas hensyn til økte utgifter knyttet til den demografiske utviklingen, men bildet ser noe annerledes ut når alle utgifter som får effekt i kommunene regnes med.

Økt handlingsrom (reell vekst)

	Kom.prop. 2021	NB2021	Herav kom. FK	Herav FK
Realvekst i frie inntekter	2,0	2,0	1,6	0,4
Merkostnader demografi	-1,6 (1,3+0,3)	-1,1	-0,9	-0,2
Satsinger innenfor veksten i frie inntekter	?	-0,2	-0,1	-0,1
Økt handlingsrom	?	0,7	0,6	0,1

Regjeringen vil bygge kompetanse for fremtiden ved å sørge for at flere fullfører videregående skole og ved å videreutvikle Utdanningsløftet 2020. 100 mill. kroner av veksten i de frie inntektene begrunnes med en særskilt satsing på barn og unges psykiske helse.

Skatteinntektene i 2020 ser ut til å bli 2,25 mrd. kroner høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett for 2020. Dette er trolig grunnet høyere skatteinngang enn ventet hittil i år fra forskuddstrekket, noe som indikerer en bedre utvikling i arbeidsmarkedet enn ventet. I tillegg ser det ut til at utbyttene i 2019 ble en del høyere enn anslått, noe som isolert sett bidrar til å trekke kommunale skatteinntekter i 2020 opp med om lag 1 mrd. kroner. Likevel er det fortsatt er stor usikkerhet om utviklingen i kommunesektorens skatteinntekter i 2. halvår 2020 da koronapandemien trolig har hatt sterkest påvirkning her.

Økonomisk utvikling i planperioden

I dette kapitlet gis det en samlet redegjørelse for kommunens økonomiske utvikling i fireårsperioden slik det fremkommer i budsjett og handlingsprogram. Ny kommunelov har bestemmelser om bruk av måltall og indikatorer for å vurdere og bestemme den økonomiske handleevne, risiko og utvikling.

Måltall og indikatorer for økonomisk utvikling

Kommuneloven krever at kommunen skal forvalte sin økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Kommunestyret skal selv vedta finansielle måltall for kommunens økonomi.

De sentrale økonomiske indikatorer som er relevante og viktige for å opprettholde stabil tjenesteproduksjon er netto driftsresultat, lånegjeld og disposisjonsfond. Måltallene skal sette langsiktige bærekraftige nivåer på netto driftsresultat og disposisjonsfond sett i lys av kommunens økonomiske situasjon, forventede inntekter og de risikofaktorene kommunen er eksponert for. Her må økonomisk risiko, inkludert lånegjeld og finansplasseringer, ses i sammenheng med evnen til å frigjøre driftsinntekter gjennom netto driftsinntekter og størrelsen på økonomiske buffere avsatt til fond.

KS har utarbeidet forslag til måltall og satt rammer for anbefalte nivåer for den enkelte kommune:

Økonomisk handlingsrom – nøkkeltall brukt av KS for vurdering av økonomisk handlefrihet

	Netto lånegjeld korrigeret for ubunde investeringsfond i pst av driftsinntekter	Netto driftsresultat inkl netto bunde avsetninger i pst av driftsinntekter	Disposisjonsfond inkl. regnskapsmessig mer-/mindreforbruk i pst av driftsinntekte
	Over 75 pst av driftsinntekter	Under 1 pst av driftsinntekter	Under 5 pst av driftsinntekter
	65 - 75 pst av driftsinntekter	1 - 2 pst av driftsinntekter	5 - 8 pst av driftsinntekter
	Under 65 pst av driftsinntekter	Over 2 pst av driftsinntekter	8 pst av driftsinntekter

Strengere krav for kommuner med lånegjeld over 130 pst

Nedenfor er det fire indikatorer som er vurdert som vesentlige for å beskrive og målsette den økonomiske utviklingen de neste fire årene. Indikatorene beregnes i forhold til brutto driftsinntekter, som er alle kommunens driftsinntekter unntatt finansinntekter, renteinntekter, finansavkastning og eierutbytte,

og bruk av fond/avsetninger. Når disse indikatorene vurderes samlet ser vi at en betydelig økning i netto lånegjeld og netto finans/avdrag, øker kommunens samlede økonomiske risiko vesentlig i årene fremover. Samtidig har Bamble bra med disposisjonsfond og en svak positiv utvikling i netto driftsresultat.

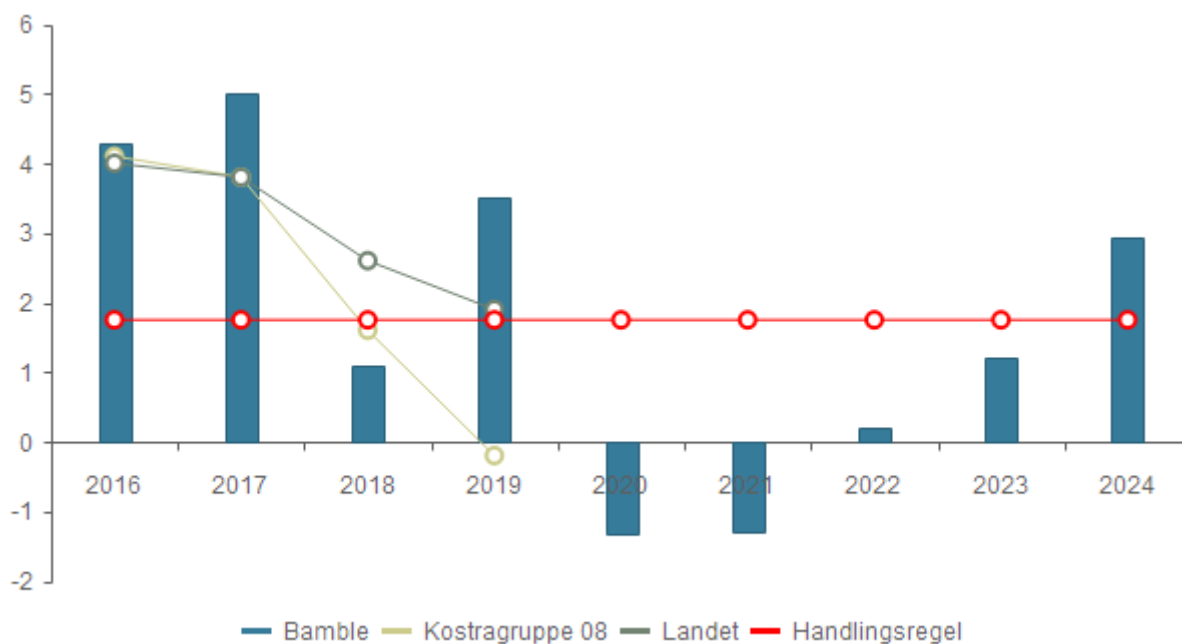
Samlet sett gir dette en forsvarlig økonomi i perioden, men viser også en betydelig

strammere økonomi fremover enn det som har vært status tidligere år.

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Netto driftsresultat er kommunens overskudd før avsetninger og er kommunebudsjettets sentrale resultatbegrep. Netto driftsresultat

over tid skal være positivt hvis kommunen skal ha en bærekraftig utvikling.

	KOSTRA 2016	KOSTRA 2017	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	Budsjett 2020	Økplan 2021	Økplan 2022	Økplan 2023	Økplan 2024
Bamble	4,3 %	5,0 %	1,1 %	3,5 %	-1,3 %	-1,3 %	0,2 %	1,2 %	2,9 %

Forslag til handlingsregel 2021-2024: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter skal for perioden gjennomsnittlig minst være på nasjonalt mål for netto er fra TBU satt til 1,75%.

Bamble kommune har de siste regnskapsårene hatt gode resultater og har avsatt overskudd til fond for bruk senere år. I kommende budsjettperiode er det budsjettert inn et betydelig negativt netto driftsresultat i 2021.

Underskuddet er forutsatt finansiert med fondsbruk. Budsjetterte innsparinger medfører at dette endrer seg i 2022 -2024 og det forventes et positivt resultat. Dette medfører at utviklingen i perioden ikke imøtekommer målet om 1,75%. Det er derimot viktig å se måltallene og indikatorene i sammenheng, og som neste avsnitt viser, vil store fond til en viss grad kompensere for lavt netto driftsresultat.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Kommunens disposisjonsfond er avsatt fra ubundne driftsmidler over tid. Midlene brukes til å finansiere driftsutgifter og er kommunens

driftsbuffer som brukes til å dekke utgifts- eller inntektsutfordringer i løpet av året.

	KOSTRA 2016	KOSTRA 2017	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	Budsjett 2020	Økplan 2021	Økplan 2022	Økplan 2023	Økplan 2024
Bamble	12,8 %	15,2 %	14,9 %	17,2 %	18,9 %	17,7 %	17,4 %	18,1 %	20,6 %

Forslag til handlingsregel 2021-2024:
Kommunens samlede disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter skal minst være på gjennomsnittet for KOSTRA gruppe 8 i sist avlagt regnskap, 9,7%.

Ved inngangen til 2020 utgjorde kommunens samlede disposisjonsfond 17,2% av brutto driftsinntekter. I 2020 ble det budsjettert bruk av disposisjonsfond til saldering av driftsbudsjettene, men i regnskapsavslutningen

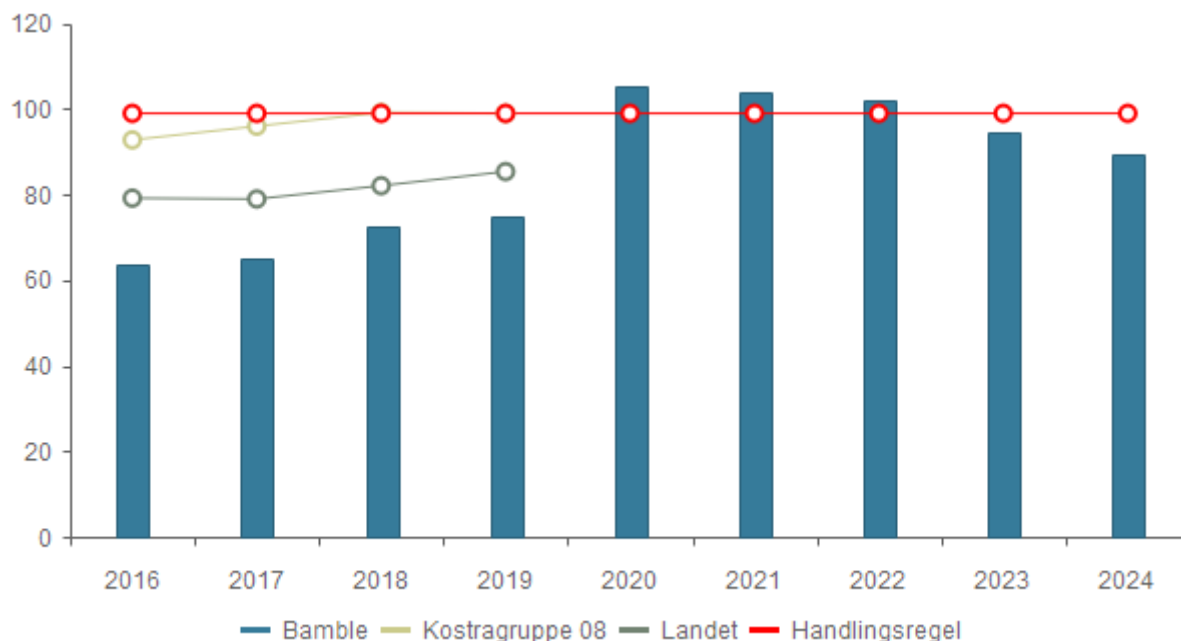
for 2019 og driftsrapportene 2020 er det avsatt midler til fond.

Det er nå forutsatt fondsbruk til saldering av budsjettet i 2021 og 2022. Slik som grafen viser vil disposisjonsfondene etter dette likevel være høyere enn i regnskapsavslutningen for 2019. Når kommunen har bra med fond kompenserer dette til en viss grad for lavere netto driftsresultat i perioden, som ble redegjort for over.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Netto gjeld i % av brutto driftsinntekter viser hvor stor andel av kommunens driftsinntekter som bindes opp i netto finansutgifter.

	KOSTRA 2016	KOSTRA 2017	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	Budsjett 2020	Økplan 2021	Økplan 2022	Økplan 2023	Økplan 2024
Bamble	63,8 %	64,8 %	72,5 %	75,0 %	105,4 %	103,8 %	101,8 %	94,3 %	89,2 %

Forslag til handlingsregel 2021-2024: Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter skal normalt ikke overstige gjennomsnittet i KOSTRA gruppe 8 siste regnskapsår, 99%

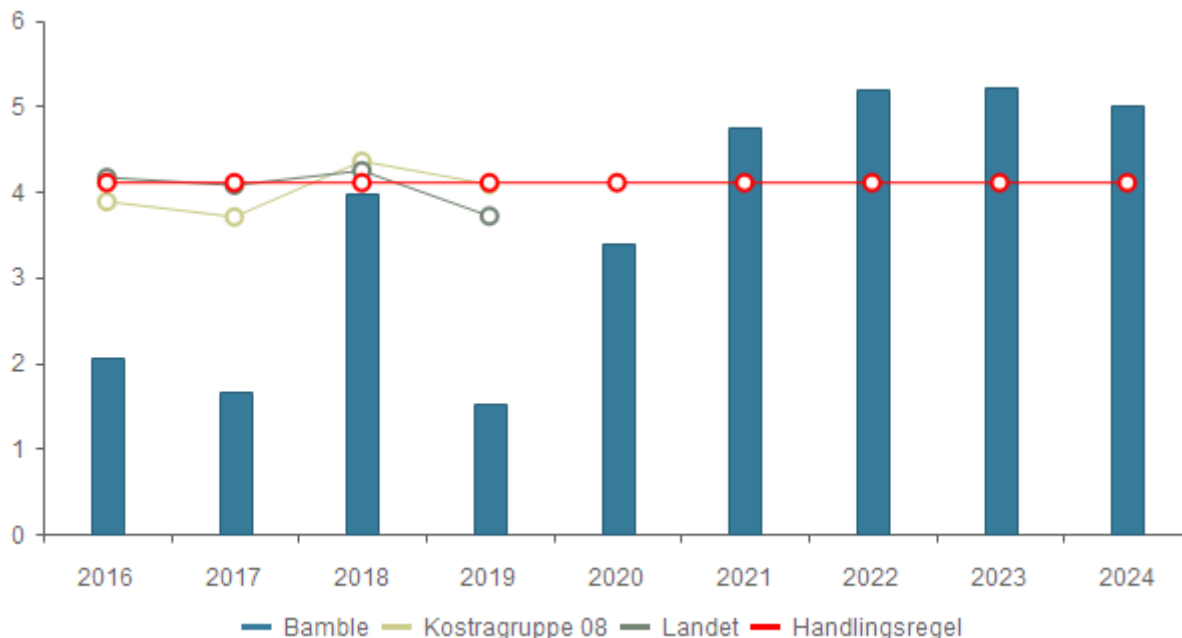
Indikatoren viser langsiktig gjeld i prosent av driftsinntektene. Lån beregnet for viderefremidling til andre instanser/innbyggere,

såkalte formidlingsutlån, inngår ikke i indikatoren. Pensjonsforpliktelser inngår heller ikke. Langsiktige lån har normalt lengre løpetid enn ett år. I 2020 er netto lånegjeld på ca. 105% av brutto driftsinntekter. Som følge av store pågående investeringer pådrar Bamble seg en betydelig økt lånegjeld de neste par årene, noe som medfører økt risiko for utgiftsøkning dersom rentenivået øker.

Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter

Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter viser hvor stor andel av

kommunens driftsinntekter som bindes opp i netto finansutgifter.

	KOSTRA 2016	KOSTRA 2017	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	Budsjett 2020	Økplan 2021	Økplan 2022	Økplan 2023	Økplan 2024
Bamble	2,1 %	1,7 %	4,0 %	1,5 %	3,4 %	4,8 %	5,2 %	5,2 %	5,0 %

Forslag til handlingsregel 2021-2024: Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter skal normalt ikke overstige gjennomsnitt i KOSTRA gruppe 8 i siste regnskapsår, 4,1%.

tap/gevinst på finansielle plasseringer (aksjer, obligasjoner etc.) som er definert som omløpsmidler i balansen. Utbytte og eieruttak omfattes også av definisjonen.

Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter viser hvor stor andel av driftsinntektene som er bundet opp til tilbakebetaling av lån. Rente- og avdragsbelastningen vil avhenge av valgt finansieringsstrategi, f.eks. andelen fremmedkapital, nedbetalingstiden o.l. I tillegg omfattes renteutgifter/-inntekter og

Som følge av god avkastning på finanskapitalen i 2019 var netto utgifter 1,5% i 2019. Store investeringer med tilhørende store låneopptak i 2020 og 2021 medfører at kommunens finans og avdrag vil betydelig. En renteoppgang fra dagens svært lave nivå vil på grunn av høy lånegjeld medføre en økt netto utgift.

Vurdering av den økonomiske utviklingen

I perioden er det forutsatt en samlet utvikling i driftsinntekter, driftsutgifter, finansutgifter, finansinntekter og resultater slik det fremkommer i tabellen.

Beløp i 1000

	Budsjett 2020	Økonomiplan			
		2021	2022	2023	2024
Sum inntekter	-1 164 123	-1 188 148	-1 201 476	-1 212 946	-1 221 716
Sum utgifter	1 193 485	1 216 452	1 210 670	1 227 532	1 214 718
Brutto resultat	29 362	28 305	9 195	14 587	-6 997
Netto finansutgifter og inntekter	-14 001	-12 981	-11 474	-29 184	-28 745
Netto resultat	15 360	15 324	-2 279	-14 597	-35 742
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	-18 450	-18 545	-942	11 376	32 521
Overført til investeringer	3 090	3 222	3 222	3 222	3 222
Årsresultat	0	0	0	0	0

Tabellen viser hovedtallene i budsjettgrunnlaget for perioden.

Samlede driftsutgifter i 2021 er på 1 216 mill. kroner, driftsinntektene er på 1 188 mill. kroner. Brutto driftsresultat i 2021 er negativt på 28,3 mill. kroner. Netto driftsresultat er negativt. På 15,3 mill. kroner.

I kommunestyrets vedtak i strategidokumentet 2021-2024 bad Kommunestyret kommunedirektøren om å legge frem et forslag til saldert budsjett for perioden. Hvert år i perioden er budsjettmessig i balanse. Totalt er det i perioden forutsatt en samlet fondsavsetninger på 24,4 mill. kroner. Av dette utgjør salderingen 4,5 mill. kroner, avsetning til realkapitalen 15,0 mill. kroner og avsetninger på teknisk 4,9 mill. kroner.

Slik måltallene viste i forrige kapittel, vil økningen i lånegjeld med økte netto renter og avdrag medføre lavere netto driftsresultat i perioden. Kommunens fond vil imidlertid kompensere for den økte risikoen som økt gjeld og nye driftstiltak representerer.

I perioden er det forutsatt betydelige innsparinger og omstillinger i enhetenes drift. Dersom disse ikke realiseres vil oppsparte fondsmidler raskt bli oppbrukt og kommunens fremtidige handlingsrom bli betydelig redusert.

I forhold til gjeldende handlingsprogram er hovedendringene som følger:

- Budsjettet er oppjustert til 2021-pris. Det er lagt inn lavere lønnsvekst i 2020 enn tidligere forutsatt og 2,2% lønnsvekst i 2021.
- Skatt og rammetilskudd er beregnet iht. regjeringens forslag til statsbudsjett for 2021 og vurderinger av forventet utvikling fom 2022. Inntekten er reelt redusert i hele perioden
- Beregnede avskrivninger er økt i 2021-22, og dermed er beregnet avdrag på gjeld økt.
- Rentenivået er falt i hele perioden, dette er det tatt hensyn til i beregningen av renteutgiftene og -inntektene.
- Eiendomsskatten er lagt inn med en årlig vekst med prisjustering.
- Det er lagt inn bruk av driftsfondet til saldering av i 2021-22 og tilbakeføring 2023-24.
- Reservene for å dekke uforutsett utgiftsvekst utover i perioden er noe redusert.
- Det er lagt inn kompensasjon i enhetenes rammer for kostnadsvekst i eksisterende tjenester.
- Det er lagt inn økning i enhetenes effektiviseringskrav fra 1% til 2% fom. 2022.

For øvrig er vedtatte tiltak fra gjeldende handlingsprogram 2020-2023 videreført.

Budsjettbalansen

Budsjett 2021 og handlingsprogram 2021-2024 er saldert og i balanse. Nedenfor redegjøres det for hvilke forutsetninger som er lagt til grunn for de økonomiske rammene i perioden.

Omstillingsarbeidet 2019-2021

Omstillingsarbeidet skal sikre at Bamble kommune er en organisasjon som har etablert en kultur for innovasjon og kontinuerlig forbedring gjennom økt kompetanse, bevissthet om og kultur for kontinuerlig forbedring for alle ansatte.

Gjennom prosjektperioden skal det hentes ut økonomiske gevinster gjennom de tiltak som blir realisert. Samlet skal dette gi en innsparing på minst 55 mill. kroner i prosjektperioden 2019-21.

Omstillingsprosessen skal bygge på Bamble kommunes verdigrunnlag og arbeidsgiverpolitikk. Det tas utgangspunkt i 17 delutredninger og en 18. utredning som går på administrativ organisering som legges til virksomhet for HR. Mulige omstillingstiltak skal utredes videre ut fra delutredningene, der ansvaret ligger hos kommunalsjefer/stabssjefer. Forslag til tiltak presenteres for prosjektgruppa, som drøfter disse. Kommunedirektøren beslutter og gjennomfører tiltak, så fremt det ikke kreves politisk behandling.

For å bistå prosjektgruppa med de 17 delutredningene er det opprettet et operativt team, ledet av plan- og økonomiavdelingen, med representanter fra alle enheter og staber. Det operative teamet skal være «limet» i omstillingsarbeidet ved å holde oversikt, koordinere og sikre sammenhenger og fremdrift. Videre skal teamet være med på å synliggjøre mulighetsrommet som Bamble kommune har gjennom å bidra til å danne et positivt fremtidsbilde og peke på muligheter og utviklingspotensialer.

Ytterligere innsparinger 2021- 2024

Budsjettet for 2021 viser store utfordringer ved kostnadsvekst på enkelte tjenester og for enkelte brukeres rettigheter. Dette har medført behov for tiltak i budsjettet for å få balanse i perioden. Utover omstillingsprosjektet er det forutsatt ytterligere konkrete innsparinger i enhetenes drift. Disse fremkommer og beskrives i enhetenes budsjettkapitler lenger bak i dokumentet. Fra og med 2022 er det i tillegg lagt inn et generelt effektiviseringskrav for enhetene på 2% av brutto utgiftsramme, korrigert for selvkostområdene VAR og flyktninger.

Risikoområder i budsjettet

I perioden er det lagt inn forutsetninger som det er beheftet usikkerhet ved. Ikke alle fremtidige endringer med økonomisk konsekvens er fullt ut kjent, men budsjettet i perioden skal totalt sett ikke ha uforholdsmessige risiko innebakt. For perioden er det nødvendig å påpeke enkeltområder der det foreligger usikkerhet. Dette gjelder:

- **Koronapandemien.** Pandemien har konsekvens for kommunens tjenester og for kommunens økonomiske rammebetingelser. Utviklingen av pandemien i 2021 og effekten på lang sikt er usikker.
- **Nye investeringer og tiltak.** Det er flere større saker under arbeid som det ikke er tatt høyde for. Dette gjelder basseng- og kantinedrift på Grasmyr, aldershjemmet på Wissestad, Kongens dam og organisering av stiftelsesboligene.
- **Omstilling.** Innbyggernes behov for tjenester vil endre seg og kommunen må utvikle tjenestene i tråd med endringer i behovet. I tillegg utvikles samfunnsstrukturer og IT-teknologi, og kommunen endrer sin administrative organisering. Budsjettet inneholder en forutsetning om omstilling og effektivisering i alle deler av kommunens tjenester. Dette arbeidet er krevende og det er en risiko

i forhold til fremdrift og gjennomføring av tiltak.

- **Avdrag.** Tidspunkt for ferdigstilling av anlegg har betydning for minimumsavdragene. Her erfarer vi ofte forsinkelser i forhold til planlagt fremdrift, noe som endrer minimumsavdragene. Kommunen får en betydelig gjeldsvekst i perioden, og selv mindre endringer i ferdigstillelsene vil ha konsekvens på budsjetterte avdrag. Det er en risiko at avdragsutgiftene vil avvike for enkelte år i perioden.
- **Rammetilskudd.** Distriktstilskudd Sør-Norge er under revidering. Bamble mottar ca. 7 mill. kroner i 2021 og en endring vil trå i kraft i 2022. Her er det mulig at kommunen mister hele tilskuddet, men den budsjettmessige effekten på kort sikt kan bli lavere pga. inntektsgarantiordningen i rammetilskuddet, noe som er vanskelig å beregne i forkant. Det er en risiko at inntekten er overvurdert.
- **Eiendomsskatt.** Regjeringens innskjerping av rammene for kommunenes eiendomsskatt viderføres i 2021 og kommer samtidig som kommunen gjennomfører ordinær ny taksering av eiendommene. Hva som blir effekten av takseringen og mulig eiendomsskatt i 2021 er usikkert. Det er forutsatt et inntekspotensialet på 10 mill. kroner. Det er en risiko at inntektsøkningen er overvurdert.
- **Kostnadsvekst i tjenestene.** Det er fra og med 2022 avsatt 2 mill. kroner pr. år

til udefinert kostnadsvekst i tjenestene og det er avsatt 3 mill. kroner pr. år til endringer i demografikostnader.

Imidlertid viser budsjettet for 2021 at brukerbehov, statlige pålegg og endrede tilskuddsordninger (ressurskrevende brukere spesielt) at denne utgiftsveksten er større enn dette. Det er en risiko for at kostnadsveksten i perioden blir høyere enn forutsatt i budsjettet.

- **Fond.** Det er saldert med bruk av driftsfondet i 2021-22 og avsetning i 2023-24. Det er en risiko at kommunen ikke klarer å snu kostnadsveksten slik at tilbakeføringen kan gjennomføres.
- **Avkastning finanskapitalen.** Det er forutsatt 3,5% avkastning av finanskapitalen i perioden, dette er høyere avkastning enn det som kan forventes med bakgrunn i gjeldende finansstrategi og sammensetningen porteføljen på lang sikt. Det er en risiko for at avkastningen kan bli lavere.
- **Renteutgiftene.** Det er forutsatt et svært lavt rentenivå i perioden samtidig som kommunens nettogjeld øker betydelig. Det er en risiko for at renten og renteutgiftene kan øke i perioden.
- **Skagerak Energi.** Utbytte er budsjettert høyere enn prognosen fra selskapet. Det er en risiko at inntekten er overvurdert.

Hovedtallene i budsjettforslaget

I dette kapittelet kan du lese om hovedtallene i driftsbudsjettet.

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. bud. i fjor 2020	Økonomiplan			
			2021	2022	2023	2024
Skatt på inntekt og formue	-395 521	-398 609	-412 000	-416 000	-419 900	-423 800
Ordinært rammetilskudd	-375 419	-392 797	-395 000	-405 000	-415 000	-424 000
Skatt på eiendom	-74 044	-72 891	-79 494	-75 800	-72 100	-68 300
Andre generelle statstilskudd	-3 752	-3 886	-2 814	-2 795	-2 775	-2 756
Sum sentrale inntekter	-848 736	-868 183	-889 308	-899 595	-909 775	-918 856

Skatt, rammetilskudd og eiendomsskatt utgjør kommunens viktigste frie inntekter, danner finansieringsgrunnlaget for kommunens drift, og utgjør to tredjedeler av kommunens inntektsgrunnlag. I budsjetteringen er det lagt inn kjente forutsetninger fra regjeringens forslag til statsbudsjett for 2021.

Regjeringen foreslår at kommunesektoren får en vekst i frie inntekter på 2 milliarder kroner i 2021. Dette er i det lave sjiktet av det som ble signalisert i kommuneproposisjonen i våres. 1,6 milliarder går til kommunene, mens 0,4 milliarder går til fylkeskommunene.

Koronapandemien har store konsekvenser for norsk økonomi, og rammer alle næringer og sektorer over hele landet, også kommunesektoren. I statsbudsjettet for 2021 foreslår regjeringen at kommunesektoren får et særskilt tillegg på 1,9 milliarder kroner som kompensasjon for skattesvikt som følge av koronapandemien i 2020.

Regjeringen har i tillegg satt ned en arbeidsgruppe sammen med kommunesektoren, som skal kartlegge de økonomiske konsekvensene av koronapandemien. Arbeidsgruppa leverer første delrapport i oktober 2020, slik at regjeringen kan ta høyde for ekstrakostnadene i ny saldering av 2020-budsjettet.

Regjeringen vil også legge fram et tilleggsnummer til 2021-budsjettet i november med foreløpige anslag for merutgifter og mindreinntekter for kommunesektoren i 2021, med tilhørende forslag til bevilgninger.

Skatt på inntekt og formue

For 2020 er det i beregningene lagt til grunn en skattenedgang på 1,1% for landet og 1,7% for Bamble. I skatteberegningen for 2021 er det lagt til grunn en skattevekst for Landet på 6,6% og for Bamble på 6,0 %. Anslaget på kommunesektorens skatteinntekter i 2021 bygger blant annet på 0,6 prosent sysselsettingsvekst og 2,2 prosent lønnsvekst fra 2020 til 2021. Forskjellen i veksten mellom landet og Bamble baserer seg på ulik befolkningsvekst og ulik utvikling i beskatning pr. innbygger over tid. Skatteinntektene i Bamble er forutsatt å utgjøre 87,5% av landsgjennomsnittet i 2021. Medberegnet inntektsutjevningen i rammetilskuddet er inntekten 94,7% av landsgjennomsnittet.

I statsbudsjettet foreslås det at det kommunale skattøret for 2021 økes med 1,05 prosentpoeng til 12,15 prosent. Skatteinntektene anslås etter

1000 kr	Regnskap 2019	Prognose 2020	Forslag 2021
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	350 433	353 502	347 971
Utgiftsutjevningen	-15 572	-17 968	-10 395
Overgangsordning - INGAR	-755	2 832	-531
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og arbavg)	2 701	13 439	14 945
Sør-Norge tilskudd (kommuner med over 3 200 innb)	6 833	7 003	7 173
Ordinært skjønn	1 500	1 500	1 400
Ekstra skjønn og bevilgningsendringer	4 119	18 951	
Netto inntektsutjevning	30 383	31 996	33 964
Sum rammetilskudd	379 643	411 254	394 528
Skatt på formue og inntekt	395 478	388 642	411 986
Andre skatteinntekter (eiendomsskatt)	74 044	72 891	79 494
Sum skatt og rammetilskudd	849 165	872 787	886 008

Totalt rammetilskudd for 2021 er budsjettert med 395 mill. kroner. Nedenfor redegjøres det for de enkelte elementene i rammetilskuddet

Innbyggertilskudd før omfordeling 353,5 mill. kroner

Innbyggertilskudd blir først fordelt med et likt beløp per innbygger. Dette beløpet er 25 083 kroner i 2020, og er redusert til 24 761

dette å utgjøre 40 prosent av kommunesektorens samlede inntekter i 2021. Den forholdsvis sterke økningen i skattøret skyldes blant annet relativt lav lønnsvekst og en betydelig nedjustering av anslaget på skatt fra utbytte for 2020.

Budsjettert skatt i 2021 er på 412,0 mill. kroner. Utover i perioden er det lagt inn en realvekst på 1% i året.

Ordinært rammetilskudd

Rammetilskuddet er sammensatt av flere delelementer som skal fange opp lokale inntekts- og utgiftsutfordringer. Gjennom rammetilskuddet styrer regjeringen kommunenes økonomiske rammer for gjennomføring av statlig politikk. Tabellen nedenfor viser utviklingen i sammensetningen av rammetilskuddet til Bamble.

kroner i 2021. For Bamble kommune utgjør dette:

24 761 kroner × 14 053 innbyggere = 347 971 000 kroner.

Utgiftsutjevning -13,8 mill. kroner

Utgiftsbehovet er et anslag på hvor mye det vil koste for kommunene samlet å gi velferdstjenester til innbyggerne sine. Gjennom

utgiftsutjevningen omfordeles innbyggertilskuddet mellom kommunene, midler omfordeles fra kommuner med lavt beregnet utgiftsbehov til kommuner med høyt beregnet utgiftsbehov. Utgiftsutjevningen skal gi kompensasjon for forskjeller i utgiftsbehov som kommunene ikke kan påvirke selv. Bamble kommune har en Behovsindeks på 0,98249. Behovsindeksen forteller noe om hvor dyr en kommune er å drive i forhold til landsgjennomsnittet med behovsindeks på 1,0.

Korreksjon for elever i statlige og private skoler 3,5 mill. kroner

Bamble kommune har 34 elever i statlige og private grunnskoler. Disse elevene har ikke kommunene utgifter for. Trekkordningen for statlige og private skoler medfører at kommuner med elever i statlige og private skoler trekkes for de elevene kommunene ikke yter grunnskoletjenester til.

Tilskudd med særskilt fordeling 14,9 mill. kroner

Noen enkeltsaker fordeles ikke etter inntektssystemets ordinære kriterier, men gis en særskilt fordeling.

- Tilskudd økt lærertetthet/tidlig innsats med særskilt fordeling 0,696 mill. kroner
- Helsestasjon og skolehelsetjenesten 2,356 mill. kroner
- Kompensasjon endring regelverk eiendomsskatt prod.utstyr 11,616 mill. kroner
- Habiliterings- og avlastningstilbud til barn/unge med nedsatt funksjonsevne, covid-19 0,277 mill. kroner

Inntektsgarantiordningen -0,5 mill. kroner

Endringer i kriteriedata, befolkningsnedgang og systemendringer i inntektssystemet kan for enkeltkommuner føre til brå nedgang i rammetilskuddet fra et år til det neste. Inntektsgarantiordningen (INGAR) skal skjerme kommunene mot slike endringer. Ordningen er utformet slik at ingen kommune skal ha en

vekst i rammetilskuddet fra et år til det neste som er lavere enn 400 kroner under veksten på landsbasis, målt i kroner per innbygger.

Distriktstilskudd Sør-Norge 7,2 mill. kroner

Distriktstilskudd Sør-Norge gis til kommuner i Sør-Norge med særskilte distriktsutfordringer. Den ble revidert i 2020, og er presentert i kommuneproposisjonen for 2021. Distriktsindeksen er satt sammen av to typer indikatorer som måler kommunenes distriktsutfordringer, geografiske ulemper og samfunnsmessige utfordringer. For distriktstilskuddene i inntektssystemet benyttes inntil videre den gamle distriktsindeksen fra 2017.

Skjønnstilskudd 1,4 mill. kroner

Skjønnstilskuddet blir brukt til å kompensere kommuner for spesielle lokale forhold som ikke fanges opp i den faste delen av inntektssystemet. Fylkesmannen foretar fordelingen til den enkelte kommune. I tillegg til fordelingen som vises er det satt av fylkesvise rammer for skjønnstilskudd til fordeling gjennom året.

Korreksjoner rammetilskuddet

Tabellen nedenfor viser hvilke korreksjoner, oppgaveendringer og finansieringsendringer som gjøres i Bamble kommunes rammetilskuddet fra opprinnelig vedtak 2020 til 2021. Endringen er i all hovedsak videreført til enhetenes budsjetter for 2021:

Korreksjoner og oppgaveendringer

Handlingsplan for fastlegeordningen (nytt beløp)	1 027
Overføring av skatteoppkreving til Skatteetaten	-1 207
Endring elevtall statlig/privat	-488
Ny gjennomføringsløsning eksamener og prøver	-18
Moderasjonsordninger SFO	293
Regulering av barnehagemiljø	12
Utlemming tilskudd til tros- og livssynssamfunn	-1 202
Pensjon i private barnehager	-903
Skjermingsordning private barnehager	348
Utvidet aldersgrense ettervern barnevernet	62
Skjermingsordning økt egenandelstak	128
SFO 3. og 4. trinn	65
Habilitering, avlastning funksjonshemmede	277
Utlemming frivilligsentraler	-442
Sum	-2 047

Skatt på eiendom

Bamble kommune skriver ut eiendomsskatt i hele kommunen, både for industri, næring, anlegg, boliger og hytter. For 2021 er det budsjettert 79,5 mill. kroner, hvor 41,2 mill. kroner er fra boliger og 38,3 mill. kroner er fra annen eiendom. I økonomiplanen er det lagt inn følgende forutsetninger:

- Kommunen gjennomfører høsten 2020 ny taksering av eiendommene i Bamble og det skal skrives ut ny eiendomsskatt fra og med 2021 med bakgrunn i de nye taksene. I tidligere vedtatt økonomiplan er det forutsatt at dette gir en inntektsøkning på 10 mill. kroner, og dette er videreført. Den reelle effekten av takseringen blir klar når kommunestyret har behandlet egen sak om taksering og skatteprofil på nyåret 2021. I regjeringens forslag til statsbudsjett er det foreslått at maksimaltakst for eiendomsskatt på boliger reduseres videre til å være 4 promille i 2021.
- Skatteinngangen i 2020 antas å bli 0,3 mill. høyere enn budsjettert, dette videreføres i perioden.
- Det er forutsatt økning i takstgrunnlag på grunn av nybygg på 2% hvert år i perioden.

- Eiendomsskatten prisjusteres ikke årlig. Det er kalkulerte med en reell verdireduksjon i inntekten på 2% hvert år i perioden.
- Nedtrappingen og utfasingen av "verker og bruk" som startet i 2019 videreføres. I økonomiplanen er det lagt inn en nedjustering av eiendomsskatten med 3,7 mill. kroner hvert år i perioden. Staten gir en delvis kompensasjon for dette inntektstapet gjennom rammetilskuddet. Fra og med 2021 er det i statsbudsjettet foreslått en avkorting av den totale kompensasjonen til kommunene samlet til 60%. Avkortingen skjer ved at kommunenes egenandel pr. innbygger økes. Egendelen i 2021 er ca. 126 kroner per innbygger.

Andre generelle statstilskudd

Bamble kommune har gjennom statlige finansieringspakker gjennomført investeringer med forutsetning om rentekompensasjon. Som følge av lavt rentenivå er kompensasjonsrenten for 2021 satt til 0,3%.

- Omsorgsboliger og sykehjem 1998-2003, rente og avdragskompensasjon. Samlet investeringer i ordningen er for

Økonomiplan for 2021-2024

- Bamble kommune 75,3 mill. kroner.
Beregnet kompensasjon i perioden 2021-2024 er 2,6 mill. kroner pr. år.
- Skolepakkene 2006-2016, rentekompensasjon. Samlet investeringer i ordningen er for Bamble kommune 78,1 mill. kroner. Det beregnes 0,16 mill. kroner i kompensasjon i perioden 2021-2024.

- Kirkebygg 2012-2019, rentekompensasjon. Samlet investeringer i ordningen er for Bamble kommune 20,8 mill. kroner. Det beregnes 0,05 mill. kroner i kompensasjon i perioden 2021-2024.

Samlet kompensasjon er lagt inn med 2,8 mill. kroner i økonomiplan 2021-2024.

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. bud. i fjor 2020	Økonomiplan			
			2021	2022	2023	2024
Lønnsreserven	0	16 400	19 400	19 400	19 400	19 400
Pensjon sentralt	0	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025
Felles avsetninger	0	0	0	12 900	25 900	38 800
Sum sentrale utgifter	0	17 425	20 425	33 325	46 325	59 225

Under sentrale utgifter budsjetteres felles avsetninger til lønnsoppgjør og felles pensjonsutgifter. I tillegg budsjetteres det for utgiftsposter som ennå ikke er identifisert og fordelt ut til enhetene.

Lønnsreserven

Lønnsreserven er satt av med totalt 19,4 mill. kroner for 2021. I statsbudsjettet ble årslønnsveksten for 2021 anslått til 2,2% inkl. 0,3% lønnsoverheng og 0,2-0,3% lønnsglidning.

Virksomhetenes lønnsbudsjetter er ikke korrigert for 2020 lønnsøkningen da forhandlingene ikke var ferdig da lønnsbudsjettene ble beregnet. Disse kostnadene ligger derfor i den sentrale lønnsreserven.

Pensjon sentralt

Bamble kommune har pensjonsavtaler med kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Tjenstepensjonen er en del av lønnsvilkårene til de ansatte og utgifter til pensjon dekkes av kommunen med unntak av 2% arbeidstakerandel.

Pensjonssatsene som er budsjettert inn for 2021, satsene er ekskl. 2% arbeidstakerandel:

- 13,25 % KLP, fellesordningen
- 12,09 % KLP, sykepleierordningen
- 8,66 % SPK

Det er budsjettert totalt 67 mill. kroner i pensjon ute på virksomhetene. 8,4 mill. kroner SPK, 49,2 mill. kroner KLP fellesordningen og 9,4 mill. kroner KLP sykepleierordningen.

Felles avsetninger

I økonomiplanen er følgende midler avsatt på fellespost i perioden 2022-2024:

- Erfaringsmessig øker kostnadene på eksisterende tjenester utover prisstigningen fra det ene året til det andre. Vi erfarer prisøkninger utover normal prisstigning og andre endringer i tjenestene som mangler ekstern finansiering. Dette er kostnader som kommunen selv må dekke innenfor gitte inntekter. Dette tas budsjettmessig høyde for i perioden og ved at det avsettes 5 mill. kroner per år til dekning av uforutsett kostnadsøkning fra og med 2022.

Økonomiplan for 2021-2024

- I beregningen av rammetilskuddet er det lagt inn forventet inntektsøkning på grunn av endret demografisk sammensetning og forventet kostnadsøkning i tjenestene. Inntektsøkningen avsettes med 3 mill. kroner per år til dekning av uforutsett endringer i tjenestene fra og med 2022.
- I beregningene av de frie inntektene, skatt og rammetilskudd, er det lagt inn

et anslag på årlig realvekst på 1%. Denne realveksten forutsettes å komme med føringer fra staten, slik som vi erfarer fra tidligere år, og inntektene disponeres derfor ikke til finansiering av egne tiltak. Midlene holdes tilbake for perioden 2022-2024. Det er avsatt med økning på 7,9 mill. kroner pr år fra og med 2022.

Driftsutgifter per tjenesteområde (1B)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. bud. i fjor 2020	Økonomiplan			
			2021	2022	2023	2024
Stabene	75 407	73 961	76 750	74 882	73 014	71 146
Overordnet ledelse	14 476	14 694	16 018	14 228	13 907	13 586
Teknikk og samfunnsutvikling	59 120	55 523	53 819	51 071	53 398	49 558
Skole og barnehage	255 090	256 979	261 421	254 276	247 795	239 796
Kultur og oppvekst	91 910	92 874	91 367	89 228	87 189	85 150
Helse og omsorg	301 463	321 847	328 806	319 472	311 656	304 109
Fellesutgifter	-3 038	-549	-549	-549	-549	-549
Finansiering	36 978	631	748	748	748	748
Driftsutgifter per tjenesteområde	831 407	815 960	828 380	803 356	787 158	763 544

Enhetenes driftsrammer er på 828,3 mill. kroner i 2021. I 2023 er rammene redusert til 763,5 mill. kroner. Endringene i de enkelte enhetenes rammer er beskrevet senere i dokumentet.

Enhetenes netto driftsrammer er beregnet med bakgrunn i følgende forutsetninger i perioden:

- Effekt av tariffoppgjør og endringer i avlønning

- Prisregulering av driftsutgifter og -inntekter for 2021
- Vesentlige feilbudsjetteringer endringer i inntekter og utgifter i eksisterende tjenester
- Driftskonsekvensene av nye investeringer og vedtatte tiltak.
- Endringer i oppgaver og finansiering i regjeringens forslag til statsbudsjettet
- Omstillingsprosjektets siste år 2021
- Effektiviseringskrav pr år f.o.m 2022 på 2% ifht. brutto driftsutgifter

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. bud. i fjor 2020	Økonomiplan			
			2021	2022	2023	2024
Renteinntekter og utbytte	-12 130	-10 600	-10 010	-10 010	-10 010	-10 010
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	1 839	73 410	78 450	83 750	83 950	81 850
Renteinntekter og renteutgifter Startlån husbanken 21-24	0	0	0	0	0	0
-	0	0	0	0	0	0
Gevinst finansielle instrumenter	-26 138	-12 150	-12 005	-11 305	-10 605	-10 605
Netto finansinntekter/finansutgifter	-36 429	50 660	56 435	62 435	63 335	61 235
Finansutgifter i tjenesteområdene	-55 111	0	0	0	0	0
Totale finansutgifter	-91 540	50 660	56 435	62 435	63 335	61 235

Bamble kommune har lån, bankinnskudd og finansielle eiendeler. Renter, avdrag, renteinntekter og avkastning belastes kommunens driftsbudsjett.

Renteinntekter og utbytte

Renteinntekter og utbytter er sammensatt slik som vist i tabellen nedenfor:

Tall i 1000 kroner

	2021	2022	2023	2024
Utbytte og avkastning Skagerak energi	-7 900	-7 900	-7 900	-7 900
Renteinntekter bankinnskudd	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Andre finanstransaksjoner	-610	-610	-610	-610
Sum	-10 010	-10 010	-10 010	-10 010

Utbytte Skagerak Energi

Skagerak Energi hadde et svært godt resultat etter skatt på 2 152 mill. kroner i 2019. Gevinst på salg av Fjordkraft-aksjer og endret verdisetting av resterende aksjeportefølje er de viktigste årsakene til det svært gode resultatet. Det ble utdelt 278 mill. kroner i utbytte i 2020, og med en eierandel på 3,34% ga dette Bamble et utbytte på 9,3 mill. kroner.

For 2021 er det antydnet et utbytte på 62 mill. kroner, Bambles andel er ca 2,0 mill. kroner. Dette er vesentlig lavere enn siste års utbytter og lavere enn forutsatt i gjeldende økonomiplan. Kommunedirektøren velger å opprettholde tidligere budsjettforutsetninger og mener det er grunnlag for å ta en nærmere gjennomgang med Skagerak energi. Dersom utbyttet i 2021 blir lavere enn budsjettforutsetningene vil dette måtte finansieres i tertialrapportene for 2021.

Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter

Avdrag, renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter er sammensatt slik som vist nedenfor:

	2021	2022	2023	2024
Gjeld Ordinært lån				
Saldo	1 424 726	1 465 082	1 435 578	1 431 074
Nye lån	105 525	99 356	27 496	49 496
Avdrag	-55 000	-59 000	-57 000	-54 000
Rentekostnad	22 176	23 493	25 668	26 618
Gjennomsnittsrente	1,56 %	1,60 %	1,79 %	1,86 %
Årlig avdrag / gjeld	3,86 %	4,03 %	3,97 %	3,77 %
Antall år lån avdras på	26	25	25	27
Gjeld Husbanken				
Saldo	323 000	345 080	366 277	386 626
Nye lån	50 000	50 000	50 000	50 000
Ordinære avdrag	-12 920	-13 803	-14 651	-15 465
Ekstraordinære avdrag	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Rentekostnad	5 027	5 534	6 549	7 191

Renter og avdrag beregnes i henhold til nyinvesteringer og lånebehov i økonomiplanen, og oppdatert rentevurdering. Løpetiden på lån er i henhold til reglement for finans- og gjeldsforvaltning.

Bamble kommune har igangsatt store nyinvesteringer og får en betydelig økning i lånegjelden som følge av dette. Kommunens samlede lånegjeld var på 1 278 mill. kroner ved utgangen av 2019. I 2024 er kommunens samlede lånegjeld beregnet til å bli 1 817 mill. kroner.

Økningen av lånegjelden vil gjøre kommunen mer sårbar ved en fremtidig renteøkning. I økonomiplan er rentenivået svært lavt, men det er beregnet en liten renteøkning utover i perioden på bakgrunn av at inngåtte renteavtaler utløper og de flere av lånene skal refinansieres. Renteutviklingen følges tett. Som en konsekvens av det økonomiske tilbakeslaget som følge av koronapandemien ble styringsrenten fra Norges Bank satt til 0% i mai. De ser for seg å holde renten i ro til det er klare tegn til at forholdene i økonomien blir mer normale.

Renter på ordinære lån er budsjettert med 22,2 mill. kroner i 2021. Det er beregnet renteutgifter ift. de faktiske låneavtalene kommunen har og antatt rente på tidspunkt for

refinansiering. Store deler av gjelden bærer ikke kommunen selv renterisikoen på, men kommunens innbyggere gjennom VAR-avgiftene og renter på startlån, samt staten gjennom rentekompensasjonsordningene.

Budsjetterte avdrag er på ordinære lån er på 55 mill. kroner i 2021 og 59 mill. kroner i 2022, dette er innenfor oppdatert minimumsavdragskalkyle for perioden. I 2023 og 2024 vil avdragene reduseres noe til hhv. 57 og 54 mill. kroner.

Netto utgifter og inntekter på renter og avdrag på husbanklån er budsjetter uten netto budsjetteffekt.

Det er lagt inn 50 mill. kroner i årlige låneopptak og utlån av startlån fra Husbanken. Startlånene er kommunens viktigste virkemiddel for å bistå prioritert grupper inn i det ordinære boligmarkedet. Renteinntektene fra utlåne er forutsatt å dekke renteutgiftene kommunen har til husbanken. Det er ikke budsjettert med netto utgift på rentene i driftsbudsjettet.

Gevinst finansielle instrumenter

Langsiktig plassert kapital, finansavkastning

Kommunen har store verdier plassert i finansmarkedet, pr. 01.01.20 var det totalt

Økonomiplan for 2021-2024

plassert 340,1 mill. kroner i ulike aktivaklasser. Pr 30.10.20 er verdien 343,0 mill. kroner og avkastningen siden nyttår er på 0,9%. Strategien for plasseringene, forventet avkastning, risiko og profil behandles og vedtas i kommunens finansreglement, sist vedtatt i kommunestyret i 2016

Av den plasserte kapitalen er 188,0 mill. kroner avsatte fondsmidler som en del av grunnkapitalen i kommunens finansforvaltning og 34,5 i finansbufferfondet. Resterende av plasseringene er overskuddslikviditet med langsiktig horisont. 40 mill. kroner til finansiering av kommunens engasjement i Frier Vest as står fortsatt som en del av grunnkapitalen. Kommunestyret vedtak om investering i Frier Vest medfører at budsjettert avkastning er redusert i perioden.

Finansbufferfondet skal iht. gjeldende finansreglement være på 10% av plassert kapital. Etter regnskapsavslutningen for 2019 er

fondet på 34,5 mill. kroner. Finansavkastningen vil enkelte år bli lavere enn det kommunen budsjetterer og da kompenseres dette med bruke av fondet. Likeledes skal fondet styrkes når avkastningen blir høyere enn budsjettert. I beregningen er det forutsatt bruk av 10 mill. kroner fra finansbufferfondet i 2020.

I vedtatt handlingsprogram er det forutsatt en avkastning på 3,5%. Brutto avkastning er i 2020 beregnet til 12,0 mill. kroner. Netto avkastning etter avsetning til realkapitalen er på 7,8 mill. kroner i 2020. Etter uttak på 40 mill. kroner til Frier Vest er netto avkastning i 2023 på 7,2 mill. kroner.

Avkastningen i den enkelte aktivaklassen er avhengig av den økonomiske utviklingen både nasjonalt og internasjonalt. Koronapandemien har i tillegg medført et betydelig tilbakeslag med redusert etterspørsel og sysselsetning. Videre utvikling av pandemien, vaksine og ny vekst i økonomien er vanskelig å predikere

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. bud. i fjor 2020	Økonomiplan			
			2021	2022	2023	2024
Til ubundne avsetninger	50 027	6 429	4 250	3 850	3 450	3 450
Bruk av ubundne avsetninger	-10 278	-20 331	0	0	0	0
Overført til investeringsregnskapet	0	0	3 222	3 222	3 222	3 222
Saldering 2021-2024 Driftsfondet	0	0	-23 405	-6 594	6 284	28 179
Netto avsetninger	39 749	-13 903	-15 933	478	12 956	34 851
Netto avsetninger i tjenesteområdene	0	-4 547	610	1 802	1 642	892
Totale avsetninger	42 798	-15 360	-15 323	2 280	14 598	35 743

Fond er kommunenes finansielle buffer og bygges opp over år ved driftsoverskudd, utbytte eller ved salg av eiendom, eller lignende. Ved utgangen av 2.tertial var det totalt 256,5 mill. kroner i driftsfond hvor 30,9 var bundne driftsfond og 225,5 var ubundne driftsfond (disposisjonsfond). Av de ubundne driftsfondene er det politiske vedtak på 137,8 mill. kroner. Tabellen nedenfor for fordeling pr. enhet med status pr.2.tertial. I tillegg var det 192,4 mill. kroner i investeringsfond.

Økonomiplan for 2021-2024

Enhet	Fond 1.1.20	Fond pr. 31.08.20
Overordnet ledelse	-2 044	-2 044
Stabene	-18 280	-18 230
Teknikk og samfunnsutvikling	-49 597	-49 283
Skole og barnehage	-12 423	-10 497
Kultur og oppvekst	-52 195	-46 613
Helse og omsorg	-12 955	-13 105
Felles	-94 761	-116 721
Totalsum	-242 255	-256 494

Tabellen nedenfor viser saldo på hvert enkelt fond av fellesfondene pr 2. tertial 2020.

Fond	Fond 1.1.20	Endring fond 2020	Fond pr. 31.08.20
P.6197 - Utvikling Frier Vest	-2 312	0	-2 312
Langsiktig investert kapital,realvekst avsatt fra avkastningen	-15 264	-4 500	-19 764
Meravkastning finansplassering	-16 422	16 422	0
Finansbuffer	-18 082	-16 422	-34 504
Driftsfond	-13 048	-35 862	-48 911
Kst. Vedtatt bruk av driftsfondet i økonomiplan	-22 136	18 403	-3 733
K-sak 28/19 Dekke evt varslede underskudd 2019	-5 865	5 865	0
Kst 63/13 Omstillingsfond disp. av Kommunedirektør + kst 32/20 koronatiltak	-1 631	-5 865	-7 496
ALLE	-94 761	-21 960	-116 721

Fellesfondene utgjør pr. 31.08.20 116,7 mill. kroner. Dersom overskuddet på 6,6 mill. kroner fra driftsrapporten 2.tertial avsettes til driftsfondet, økes dette til 55,5 mill. kroner.

Til ubundne avsetninger

Fra overskuddet på kommunens langsiktige finansplasseringer avsettes 2% til fondsbunden finanskapital slik at realverdien av kapitalen opprettholdes over tid.

Overført til investeringsregnskapet

Som en del av kommunens pensjonsordning i Klip innbetales det årlig et egenkapitalinnskudd. Dette finansieres fra driftsmidler. Det er lagt inn 3,2 mill. kroner årlig.

Saldering 2021-2024 Driftsfondet

For perioden 2021-2024 er det saldert ved bruk og avsetning til fond. Det er forutsatt bruk av driftsfondet i 2021 og 2022 og deretter avsetning i 2023 og 2024. Kommunen har i 2020 bygd opp et økonomisk handlingsrom i form av netto overskudd på 25,8 avsatt på fond. Totalt vil driftsfondet etter kjente vedtak og innstilling til driftsrapporten for 2.tertial 2020 være 55,0 mill. kroner ved inngangen til 2021. Salderingen er på 23,4 mill. kroner i 2021 og 6,6 mill. kroner i 2022. Deretter er det forutsatt avsetning til driftsfondet med 6,3 mill. kroner i 2023 og 28,2 i 2024. Totalt medfører dette en avsetning på 4,5 mill. kroner for perioden under ett.

Investeringer i økonomiplanen

Her kan du lese om kommunens investeringer og finansieringen av disse i økonomiplanperioden.

Investeringsbehov og planer for kommunen

Investeringsbehov og planer for kommunen

I strategidokumentet redegjøres det for behov, prioriteringer og rammebetingelser for kommunens investeringer. I økonomiplanen i oktober blir investeringene gjennomgått og etterberegnet.

Finansieringen av investeringene gjøres i hovedsak ved låneopptak. Det er imidlertid også budsjettet inn salg av eiendommer, blant annet Langesund ungdomsskole, Grasmyrhallen, boliger, boligtomter, og andre eiendommer. I tillegg forutsettes det tilskudd fra Husbanken tilknyttet boligene på Nustad, og tippemidler til idrettshall og svømmehall på Grasmyr.

Investeringer

Bamble kommune har behov for investeringer i bygg og anlegg for å imøtekomme eksterne pålegg, nødvendig utvikling av tjenestene og rasjonell drift. Investeringer må vurderes i et langsiktig perspektiv i forhold til kostnader og behov for utvikling, samtidig som de må sees i sammenheng med kommunens økonomi for øvrig. Større investeringsprosjekter skal i henhold til kommunens økonomireglement til politisk behandling iht. PLP-metoden med forstudie, forprosjekt og hovedprosjekt før gjennomføring. Større prosjekter må sikres en

trinnsvis behandling slik at nybygg imøtekommer de behovene kommunen har fremover.

Ønsket om nyinvesteringer er høyere enn det kommunen har økonomisk evne til å gjennomføre. Følgende rekkefølge legges til grunn for prioritering av investeringer:

1. Selvfinsansierte tiltak der kostnadene i sin helhet finansieres ved inntekter.
2. Effektiviseringstiltak som bidrar til reduserte kostnader eller økte inntekter.
3. Utviklingstiltak som bidrar til å løse kommunens oppgaver på en bedre og mer effektiv måte.

Finansiering av investering

Bamble kommune har liten evne til å frigjøre midler til egenfinansiering av investeringer. Nyinvesteringer finansieres derfor i all hovedsak ved låneopptak. Høyere lånegjeld medfører at kommunen får høyere utgifter til renter og avdrag, og behov for nye kutt i driftsrammene til enhetene. For å dempe denne effekten er det viktig at lånegjelda ikke øker mer enn det kommunen klarer å bære fremover. Følgende legges til grunn for finansiering av investeringer:

- Bygg og eiendommer som kommunen ikke bruker selv selges.
- Ekstraordinære driftsinntekter, feks utbytte Skagerak og avkastning på finanskapitalen, brukes fortrinnsvis til å redusere lånefinansiering av investeringer

Økonomiplan for 2021-2024

Oversikt Investering og finansiering

I perioden er det forutsatt en samlet utvikling i investeringsutgifter, -inntekter, finansiering og resultater slik det fremkommer i tabellen.

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Investeringer i varige driftsmidler	170 790	139 240	63 940	63 940
Tilskudd til andres investeringer	1 000	1 000	1 000	1 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	23 222	23 222	3 222	3 222
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum finansieringsbehov	195 012	163 462	68 162	68 162
Kompensasjon for merverdiavgift	-21 265	-8 884	-5 444	-5 444
Tilskudd fra andre	-57 700	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-32 300	-32 000	-32 000	-10 000
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	-60 525	-99 356	-27 496	-49 496
Videreutlån	50 000	50 000	50 000	50 000
Bruk av lån til videreutlån	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Avdrag på lån til videreutlån	27 900	28 800	29 700	30 500
Mottatte avdrag på videreutlån	-27 900	-28 800	-29 700	-30 500
Overføring fra drift	-3 222	-3 222	-3 222	-3 222
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-20 000	-20 000	0	0
Sum finansiering	-195 012	-163 462	-68 162	-68 162
Sum finansieringsbehov	195 012	163 462	68 162	68 162
Sum finansiering	-195 012	-163 462	-68 162	-68 162
Udekket finansiering	0	0	0	0

For 2021-2024 er samlede investeringsutgifter på 494,8 mill. kroner. Investeringer i anleggsmidler er brutto inkludert moms.

I forhold til gjeldende handlingsprogram er det lagt inn 40 mill. kroner i eierinskudd til Frier vest, forutsatt finansiert av egne investeringsfond, og 10 mill. kroner i vannledning over Frierfjorden for reservevann.

Det er forutsatt tatt opp 236,9 mill. kroner i ordinære lån til finansiering av investeringer i perioden. I tillegg tas det opp 200 mill. kroner startlån i Husbanken til videreutlån i perioden. Det er lagt inn tippemidler til finansiering av idretts- og kulturanleggene på Grasmyr med 57,7 mill. kroner i 2021. Det er lagt inn salg av eiendommer med totalt 106,3 mill. kroner i perioden.

Beløp i 1000	2021	2022	2023	2024
Salg av bygninger på Rådhusplassen på Stathelle	-1 200			0
Salg av fraflytta lokaler skoler	-20 000	0	0	0
Boligtomter Grasmyr		-10 000	-10 000	-10 000
Boligfelt Bunestoppen		-22 000	-22 000	0
Skjerkøya, kjøp og salg næringstomer	-1 100	0	0	0
Salg Grasmyrhallen	-10 000	0	0	0
	- 32 300	-32 000	-32 000	-10 000

Økonomiplan for 2021-2024

Ikke-avgiftsfinansierte investeringer

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp				Økonomiplan						
	Ferdig år	Brutto prosjekt utgift	Ørem. fin.	2021	Inntekt 2021	2022	Inntekt 2022	2023	Inntekt 2023	2024	Inntekt 2024
Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan											
Investeringsramme: Investeringer i hht. Helse- og omsorgsplan	2028	84 900	0	0	0	12 900	0	12 000	0	12 000	0
Sum		84 900	0	0	0	12 900	0	12 000	0	12 000	0
Oppgradering kommunale bygg											
Oppgradering og ombygging kommunale bygg	LØPENDE			4 500	0	4 500	0	4 500	0	4 500	0
Sum		0	0	4 500	0	4 500	0	4 500	0	4 500	0
Finansielle investeringer											
Egenkapitalinnskudd Klip	LØPENDE			3 222	-3 222	3 222	-3 222	3 222	-3 222	3 222	-3 222
Sum		0	0	3 222	-3 222	3 222	-3 222	3 222	-3 222	3 222	-3 222
Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomskole mv.											
Grasmyr, basishall	2021	47 000	-9 000	5 000	-9 000	0	0	0	0	0	0
Grasmyr, idrettshall	2021	49 000	-21 000	5 000	-21 000	0	0	0	0	0	0
Grasmyr, kulturskole	2021	46 000	-700	4 000	-700	0	0	0	0	0	0
Grasmyr, nærmiljøanlegg	2021	13 000	-5 000	1 000	-5 000	0	0	0	0	0	0
Grasmyr, Ombygging gamle Grasmyr skole	2022	34 000	0	17 000	0	17 000	0	0	0	0	0
Grasmyr, programmering, planlegging og usikkerhetsavsetning	2021	140 000	0	12 800	0	55 000	0	0	0	0	0
Grasmyr, skolebygg	2021	274 000	0	27 000	0	0	0	0	0	0	0
Grasmyr, svømmehall	2021	100 000	-27 000	10 000	-27 000	0	0	0	0	0	0
Sum		703 000	-62 700	81 800	-62 700	72 000	0	0	0	0	0
IKT investeringer											
Muggsoppsanering av eldre arkiver	2021	2 750	0	750	0	0	0	0	0	0	0
Rammebevilgning IKT-plan	LØPENDE			9 600	0	8 400	0	8 400	0	8 400	0
Velferdsteknologi Helse og omsorg	2021	21 900	0	6 700	0	0	0	0	0	0	0
Sum IKT investeringer		24 650	0	17 050	0	8 400	0	8 400	0	8 400	0
Kirkelig fellesråd											
Rammebevilgning Kirkelig fellesråd	LØPENDE			1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0
Sum		0	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0	1 000	0

Økonomiplan for 2021-2024

Større prosjekter vedtatt av kommunestyret

Bredbåndutbygging	2022	9 150	0	1 200	0	1 200	0	0	0	0	0
Sum		9 150	0	1 200	0	1 200	0	0	0	0	0

Attraktivitet, miljø, friområder, mm.

Friluft- og miljøtiltak	LØPENDE			5 640	0	5 640	0	5 040	0	5 040	0
Nærmiljøtiltak, investeringspott	2022	1 800	0	600	0	600	0	0	0	0	0
Sum		1 800	0	6 240	0	6 240	0	5 040	0	5 040	0

Næringsutvikling, næringsstomter, næringsbygg

Frier vest as	2027	50 000	-50 000	20 000	-20 000	20 000	-20 000	0	0	0	0
Sum		50 000	-50 000	20 000	-20 000	20 000	-20 000	0	0	0	0

Boligutvikling, boligstomter, boligbygging

Bunestoppen boligfelt, opparbeidelse og salg av tomter	2025	26 000	-44 000	13 000	0	0	-22 000	0	-22 000	0	0
Reguleringsplan for boligområder Grasmyr (sør og vest)	2022	46 750	-70 000	3 000	0	0	-10 000	0	-10 000	0	-10 000
Sum		72 750	-114 000	16 000	0	0	-32 000	0	-32 000	0	-10 000

Veg og trafiksikkerhet

Veg- og trafiksikkerhetstiltak	LØPENDE			4 000	0	4 000	0	4 000	0	4 000	0
Sum		0	0	4 000	0	4 000	0	4 000	0	4 000	0
Sum		946 250	-226 700	155 012	-85 922	133 462	-55 222	38 162	-35 222	38 162	-13 222

Avgiftsfinansierte investeringer

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter		Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan					
		Ferdig år	Brutto prosjekt utgift	Ørem. fin.	2021 Inntekt 2021	2022 Inntekt 2022	2023 Inntekt 2023	2024 Inntekt 2024		
Vann, avløp, renovasjon	LØPENDE				30 000	0	30 000	0	30 000	0
Investeringer iht Vann- og avløpsplan										
Reservevann fra Porsgrunn, ledning over Frierfjorden	2023	10 000	0	10 000	0	0	0	0	0	0
Sum Vann, avløp, renovasjon		10 000	0	40 000	0	30 000	0	30 000	0	30 000
Sum		10 000	0	40 000	0	30 000	0	30 000	0	30 000

Stabene

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett	73 089	73 089	73 089	73 089
Sum Tekniske justeringer	1 619	1 619	1 619	1 619
Konsekvensjusteringer	1 619	1 619	1 619	1 619
Konsekvensjustert ramme	74 709	74 709	74 709	74 709
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Kommunal planstrategi og kommuneplan 2019-2020	-500	-500	-500	-500
Ramme: IKT investeringer	-280	-560	-840	-1 120
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	-780	-1 060	-1 340	-1 620
Innsparingstiltak				
Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Stabene	-697	-697	-697	-697
Saldering 2020-2023 - Stabene	330	330	330	330
Årlig effektiviseringskrav 2% fom 2022	0	-1 588	-3 176	-4 764
Sum Innsparingstiltak	-367	-1 955	-3 543	-5 131
Nye tiltak				
Overføring skatteoppkreveren	90	90	90	90
Statsbudsjettet, ny lov om tros- og livssynsfunn	-1 142	-1 142	-1 142	-1 142
Økt driftsramme IKT fellesutgifter	3 540	3 540	3 540	3 540
Økte kostnader pga nye rammeavtaler	700	700	700	700
Sum Nye tiltak	3 188	3 188	3 188	3 188
Nye tiltak og realendringer	2 041	173	-1 695	-3 563
Ramme 2021-2024	76 750	74 882	73 014	71 146

Budsjettvurdering

Opprinnelig budsjett 2020 på 73,1 mill. kroner, vedtatt av K-styret, er videreført til 2021.

De tekniske justeringene (prisjusteringer, rammeendringer lønn og pensjon og korrigering feilbudsjetteringer) er på 1,6 mill. kroner.

Endringer i vedtatt økonomiplan 2020-2023 utgjør -780 000 kroner.

Det er lagt inn nye innsparingstiltak på totalt 367 000 kroner i 2021. Kirke ligger inne med et innsparingstiltak på 349 000 kroner, stabene 175 000 kroner og andre trossamfunn 173 000 kroner. I økonomiplan 2020-23 lå det et innsparingskrav på stabene, ledighet i stilling, på 330 000 kroner kun i år 2020, disse midlene er derfor tilbakeført i 2021-budsjettet.

Det er lagt inn nye tiltak på 3,2 mill. kroner. Skyldes i hovedsak økte IKT fellesutgifter og

overføring av tilskuddsutbetalingen til andre trossamfunn til staten.

Ny ramme for stabene for 2021 blir da på 76,8 mill. kroner.

Tiltak som ikke er med i økonomiplan

- Økning tilskudd kirke på 1,25 mill. kroner.
  - 100 000 kroner avtale om vedlikehold på gravstedet til familien Skaugård
  - 350 000 kroner økning av midler til drift og avsetning til større ytre vedlikehold av kirkebyggene
  - 300 000 kroner økning av organistbemanning med 30% stilling
  - 500 000 kroner 60% stilling som administrativ leder for alle 4 menighetene i Bamble kirkelige fellesområde.

Endringene som er med i økonomiplan kommenteres nedenfor.

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Kommunal planstrategi og kommuneplan 2019-2020

Plan- og bygningsloven krever at planstrategien skal behandles innen ett år etter at nyvalgt kommunestyre er satt. I 2020 utarbeides ny planstrategi, og arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel startes opp. Gjeldende samfunnsdel for Bamble kommune ble vedtatt i kommunestyret 31.10.2013, K-sak 61/13. Arealdelen ble vedtatt av kommunestyret 18.06.2015, K-sak 41/15.

I planarbeidet vil det påløpe møtekostnader med videre, og det er også behov for midler til å benytte eksterne rådgivere. Det avsettes derfor totalt 1 mill. kroner til arbeidet med ny planstrategi, kommuneplanens samfunnsdel, og oppstart av kommuneplanens arealdel, fordelt på 2019 og 2020. Denne bevilgningen utgår dermed fra 2021. Ytterligere midler må vurderes når planprosessene er avklart og kostnadene beregnet.

Ramme: IKT investeringer

Det bevilges årlige midler til nyinvesteringer på IKT. I forbindelse med de årlige investeringsbevilgningene er lagt inn en forutsetning om at disse skal gi en årlig budsjettmessig gevinstrealisering på 280.000 kroner. Innsparingen er forutsatt viderefordelt av IKT-forum på prosjektene og enhetene som tar i bruk nye systemer.

Innsparingstiltak

Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Stabene

For perioden 2019 – 2021 er det lagt inn en nedjustering av kostnadsnivået i tjenestene med 55% av merforbruket sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8.

Samlet innsparing for Stabene er på 2.091.000 kroner innen 2021. Innsparingene er fordelt med 1.046.000 kroner for Kirkelig fellesråd,

520.000 kroner knyttet til tilskudd andre trossamfunn, og 525.000 kroner for Stabene.

For å sikre gjennomføringen av innsparingene anses det som nødvendig at det avsettes en stillingsressurs i staben. Ressursen skal sikre fremdrift i det overordnede arbeidet med å nå målet på 55 mill. kroner innen 2021, og skal også bistå alle enhetene i deres innsparingsprosesser.

Saldering 2020-2023 – Stabene

I økonomiplan 2020-23 lå det et innsparingskrav på stabene, ledighet i stilling, på 330 000 kroner kun i år 2020, disse midlene er derfor tilbakeført i 2021-budsjettet.

Årlig effektiviseringskrav 2% fom 2022

På bakgrunn av erfaringene som vi har med en årlig kostnadsvekst på enkeltområder som vi ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere, legges det inn et fremtidig planlagt effektiviseringskrav fom. 2022 på 2% av enhetenes brutto driftsutgifter. Kravet er satt i forhold til enhetenes brutto driftsutgifter i 2021. Vedtatte selvkostområder er unntatt fra beregningsgrunnlaget.

Nye tiltak

Statsbudsjettet, ny lov om tros- og livssynssamfunn

Den nye loven om tros- og livssynssamfunn vil gjelde fra 1. januar 2021. Dette innebærer at staten overtar ansvaret for den kommunale delen av tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke. Basert på anslag for utbetaling av tilskudd i 2020 og kommunenes administrative kostnader legges det til grunn at dette vil medføre en besparelse for kommunene på 467,8 mill. kroner i 2021, og rammetilskuddet reduseres tilsvarende. Dette fordeles med et likt beløp per innbygger. Budsjettetert tilskudd for 2021 tas ut.

Økt driftsramme IKT fellesutgifter

Virksomheten har behov for økt driftsramme på IKT-fellesutgifter i 2021 på 3,54 mill. kroner grunnet økning av kostnader til miniprofiler, driftsavtaler fellessystemer, kontingenter, lisenser, leide linjer og nye tiltak og prosjekter (MDM, Teams, moduler mm).

Økte kostnader pga nye rammeavtaler

Det mangler 700 000 kroner pga ny rammeavtale på multimaskiner og økt Kopinor avgift.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum
	Tidligere bevilget	Netto prosjekt utgift	2021	2022	2023	2024	2021-24
IKT investeringer							
Muggsoppsanering av eldre arkiver	2 000	2 630	750	0	0	0	750
Rammebevilgning IKT-plan			9 600	8 400	8 400	8 400	34 800
Sum IKT investeringer	16 400	2 630	10 350	8 400	8 400	8 400	35 550
Kirkelig fellesråd							
Rammebevilgning Kirkelig fellesråd			1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Sum Kirkelig fellesråd	-4 133	0	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000

Muggsoppsanering av eldre arkiver

Det er bekreftet i flere prøvesvar at hele arkivet i Lensmannsgården har muggsopp. Dette er også kvalitetssikret av IKA Kongsberg, og de har på eget initiativ vurdert omfang og tatt prøver av arkivmaterialet. Deler av arkivet har kun sparsom forekomst av sporer og fragmenter, men en del av arkivet har rik vekst. Dette vil innebære at IKA Kongsberg vil velge ulike måter å håndtere arkivmaterialet på ut fra skjønnsmessige vurderinger underveis i saneringen.

Dette arkivet utgjør 125 hyllemeter per i dag. I tillegg kan det være arkiver på ytre virksomheter, som også kan ha forekomster av muggsopp. Alle arkiver som avleveres i dag blir det nå tatt prøver av for å sikre at arkivmaterialet blir oppbevart og håndtert på en forsvarlig måte.

Rammebevilgning IKT-plan

Det bevilges årlig midler til nyinvesteringer til IKT. Investeringsrammen går til finansiering av pågående og nye IKT prosjekter i henhold til kommunens IKT-plan. Det er nedsatt et tverrfaglig, administrativt IKT-forum som fordeler den årlige bevilgningen på prioriterte prosjekter. Det ligger inne en forutsetning om at investeringene skal ha en årlig gevinstrealisering på 280.000 pr. år.

Rammebevilgning Kirkelig fellesråd

Investeringsrammen er etablert fra og med 2017 for å kunne ivareta behov for nødvendige nyinvesteringer for kirkelig fellesråd. Fellesrådet melder årlig inn en rekke mindre investeringsbehov i forbindelse med budsjettbehandlingen. Midlene overføres til Fellesrådet og fordeles til prosjekter etter prioritering av Kirkelig fellesråd selv. Årlig ramme er satt til 1 mill. kroner eks. mva.

Overordnet ledelse

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett	14 605	14 605	14 605	14 605
Sum Tekniske justeringer	551	551	551	551
Konsekvensjusteringer	551	551	551	551
Konsekvensjustert ramme	15 156	15 156	15 156	15 156
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
K-sak 48/18 Birkelandsprosjektet 2018-2021	0	-80	-80	-80
Saldering 2020-2023 Overordnet ledelse	0	0	0	0
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	0	-80	-80	-80
Innsparingstiltak				
Innsparingskrav 2020 politisk virksomhet, utsatt til 2021	-378	-378	-378	-378
Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Politisk	-379	-379	-379	-379
Saldering 2020-2023 Overordnet ledelse	230	230	230	230
Utsettelse innsparingskravet 2020-2021 for politisk virksomhet til 2022	757	0	0	0
Årlig effektiviseringskrav 2% fom 2022	0	-321	-642	-963
Sum Innsparingstiltak	230	-848	-1 169	-1 490
Nye tiltak				
En ekstra møterunde 2021 pga økt saksmengde	140	0	0	0
Leie av lokaler til kommunestyremøter 2021	200	0	0	0
Økte kostnader valg 2021	292	0	0	0
Sum Nye tiltak	632	0	0	0
Nye tiltak og realendringer	862	-928	-1 249	-1 570
Ramme 2021-2024	16 018	14 228	13 907	13 586

Budsjettvurdering

Opprinnelig budsjett 2020 på 14,6 mill. kroner, vedtatt av K-styret, er videreført til 2021.

De tekniske justeringene (prisjusteringer og rammeendringer lønn og pensjon) er på 551 000 kroner.

Det er vedtatt innsparingstiltak på politisk med 757 000 kroner. Innsparingene er utsatt til år 2022. Det ble vedtatt i økonomiplanperioden 2020-2023 en innsparing på 230 000 kroner, kun i 2020, av utviklingsmidlene til Kommunedirektøren, midlene er derfor tilbakeført i 2021.

Det er lagt inn nye tiltak på 632 000 kroner til en ekstra møterunde samt økte valg kostnader i 2021.

Ny ramme for 2021 blir da på 16 mill. kroner.

Overordnet ledelse har ingen tiltak som ikke er tatt med i økonomiplan.

Endringene som er med i økonomiplan kommenteres nedenfor.

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

K-sak 48/18 Birkelandsprosjektet 2018-2021

I K-sak 48/18 bevilget Bamble kommunestyre 80 000 kroner årlig i perioden 2018 – 2021 til Birkelandsprosjektet (gaveprofessorat), totalt 320 000 kroner.

Innsparingstiltak

Innsparingskrav 2020 politisk virksomhet, utsatt til 2021

Som en del av kommunens omstillingsarbeid var det forutsatt innsparinger også på politisk

virksomhet. Samlet innsparingskrav som ble vedtatt for 2019-2021 var på 1,1 mill. kroner innen 2021. Innsparingskravet for 2020 ble utsatt til 2021.

Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Politisk

For perioden 2019 – 2021 er det lagt inn en nedjustering av kostnadsnivået i tjenestene med 50% av merforbruket sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8. Samlet innsparing for overordnet ledelse er beregnet til totalt 1.136.000 kroner i perioden. I all vesentlighet er dette knyttet til politisk styring, og kontroll og revisjon.

Saldering 2020-2023 Overordnet ledelse

Rammen for kommunedirektørens utviklingsmidler ble redusert med kr. 230 000 i 2020 til kr. 500 000. I tillegg til årlig bevilgning er det udisponerte midler avsatt på fond fra tidligere år. Reduksjonen var kun for 2020, kr 230 000 tilbakeføres rammen i 2021.

Utsettelse innsparingskravet 2020-2021 for politisk virksomhet til 2022

Det er ikke gjennomført eller planlagt innsparinger for 2020 eller 2021 for politisk virksomhet og innsparingskravet for disse to årene reverseres i 2021. Det må tas en ny gjennomgang av budsjettet og innsparinger for 2022 i løpet av 2021 slik at reelle tiltak kan defineres.

Årlig effektiviseringskrav 2% fom 2022

På bakgrunn av erfaringene som vi har med en årlig kostnadsvekst på enkeltområder som vi ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere, legges det inn et fremtidig planlagt effektiviseringskrav fom. 2022 på 2% av enhetenes brutto driftsutgifter. Kravet er satt i forhold til enhetenes brutto driftsutgifter i 2021. Vedtatte selvkostområder er unntatt fra beregningsgrunnlaget.

Nye tiltak

En ekstra møterunde 2021 pga økt saksmengde

Det legges opp til en ekstra møterunde i 2021 på grunn av økt saksmengde.

Leie av lokaler til kommunestyremøter 2021

Leie av Skjærgården hotell til kommunestyremøter

Økte kostnader valg 2021

Det må kjøpes inn nye valgavlukker på grunn av smittevern ifm koronaen som i tillegg er bedre tilpasset rullestolbrukere. Nye stempler må også kjøpes inn.

Det vil også bli økte kostnader på grunn av koronasmittevernet. Leie av "Valgborg" (rullende stemmelokale), ekstra bemanning i forbindelse med forhåndsstemming og antibacutstyr/munnbind.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum
	Tidligere bevilget	Netto prosjekt utgift	2021	2022	2023	2024	2021-24
Næringsutvikling, næringsstomter, næringsbygg							
Frier vest as	10 000	0	20 000	20 000	0	0	40 000
Sum Næringsutvikling, næringsstomter, næringsbygg	10 000	0	20 000	20 000	0	0	40 000

Frier vest as

Bamble kommune og Grenland havn ønsker å utvikle nye næringsområder på Frier vest. Kommunestyret behandlet 10.09.2020 i sak 57/20 videre utvikling av kommunens rolle og investering i nytt industri- og næringsområde ved Frier Vest.

Det blir en sammenslåing av Frier Vest AS og Grenland Havn Eiendom AS, og kommunen trer inn som eier i det nye selskapet. Kommunestyret har vedtatt å investere inntil 40 millioner kroner, i form av utlån til/egenkapital inn i det nye sammenslåtte

selskapet. Dette er bl.a. under forutsetning av at reguleringsplanen for Frier Vest er endelig vedtatt og av at Grenland Havn IKS sitt totale bidrag i det nye selskapet er minimum 100 millioner kroner. Kommunedirektøren vurderer om forutsetningene er innfridd og gjennomfører investeringen i tråd med denne vurderingen. Investeringen finansieres ved bruk av fondet for Langsiktig plassert finanskapital. Kommunedirektøren legger frem for kommunestyret til behandling en aksjonæravtale mellom selskapets eiere når utkast til avtale er utarbeidet.

Teknikk og samfunnsutvikling

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett	54 445	54 445	54 445	54 445
Sum Tekniske justeringer	3 020	3 020	3 020	3 020
Konsekvensjusteringer	3 020	3 020	3 020	3 020
Konsekvensjustert ramme	57 465	57 465	57 465	57 465
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Ansette juridisk kompetanse på byggesak og tilsyn	300	300	300	300
Boliger Nustadbakken	-308	-308	-308	-308
Boliger Nustadjordet	14	14	14	14
Endringer gebyrområdene vann, avløp, renovasjon, slam, feiing, regulering, byggesak og oppmåling	-2 292	-4 141	-5 591	-6 030
Felles prosjekt Kragerø, miljø og næring i sammenheng med nasjonalparken	-100	-100	-100	-100
Gjennomføring av boligsosial handlingsplan prosjektperiode 2016-2020	-1 925	-1 925	-1 925	-1 925
Grasmyr, bygningsmessig drift nybygg ungdomsskole, sambruksareal, idrettshaller og svømmehall	9 070	17 240	17 240	17 240
Grasmyr, salg av Langesund ungdomsskole og andre lokaler, samt driftsbesparelse i fraflytta lokaler	-5 255	-10 510	-10 510	-10 510
Midlertidig tiltak 2017-20, drift skolebygg	-275	-1 090	-1 090	-1 090
Nytaksering av eiendomsskatt i 2020	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Ramme: Attraktivitet, miljø, friområder m.m.	20	40	60	60
Ramme: Oppgradering kommunale bygg og ENØK-tiltak	-50	-100	-150	-200
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	-5 801	-5 580	-7 060	-7 549
Innsparingstiltak				
Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Teknikk og samfunnsutvikling	-1 872	-1 872	-1 872	-1 872
Saldering 2020-2023	3 000	3 000	3 000	3 000
Årlig effektiviseringskrav 2% fom 2022	0	-2 969	-5 938	-8 907
Sum Innsparingstiltak	1 128	-1 841	-4 810	-7 779
Nye tiltak				
Drift Stathelle legesenter	977	977	977	977
Etablering Grenland Brann og Redning	0	0	6 776	6 394
Gamle Grasmyr ungdomsskole, driftskonsekvenser fremtidig bruk	0	0	0	0
Skipperhuset	50	50	50	50
Sum Nye tiltak	1 027	1 027	7 803	7 421
Nye tiltak og realendringer	-3 646	-6 394	-4 067	-7 907
Ramme 2021-2024	53 819	51 071	53 398	49 558

Budsjettvurdering

Opprinnelig budsjett 2020 på 54,4 mill. kroner, vedtatt av K-styret, er videreført til 2021.

De tekniske justeringene (prisjusteringer, rammeendringer lønn og pensjon og driftsmidler Langesund legesenter) er på 3 mill. kroner.

Endringer i vedtatt økonomiplan 2020-2023 utgjør totalt en reduksjon på 5,8 mill. kroner i 2021. Skyldes i hovedsak endringer gebyr VAR, driftskostnader nybygg ungdomsskole, salg av lokaler samt driftsbesparelse i fraflytta lokaler og nytaksering av eiendomsskatt.

Det er lagt inn nye innsparingstiltak på totalt 1,9 mill. kroner i 2021. Enheten hadde en innsparing på 3 mill. kroner kun i 2020, midlene er tilbakeført i 2021.

Det er lagt inn nye tiltak på 1 mill. kroner, drift Stathelle legesenter, 977 000 kroner, og vedlikehold Skipperhuset, 50 000 kroner.

Ny ramme for 2021 blir da på 53,8 mill. kroner.

Tiltak som ikke er med i økonomiplan

- 700 000 kroner publikumssvømming i ny svømmehall Grasmyr
- 700 000 kroner reguleringsplan på Langøya
- 500 000 kroner forberedelse bypakke
- 500 000 kroner sommerbåt langs Bamblekysten
- 600 000 kroner økt bemanning park
- 800 000 kroner øking i utrykninger og kostnader over tid

Endringene som er med i økonomiplan kommenteres nedenfor.

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Ansette juridisk kompetanse på byggesak og tilsyn

Juridisk kompetanse på byggesak og tilsyn er ansatt, kostnaden er estimert til 900 000 kr beregnet ut i fra et årsverk. Reduserte kostnader er estimert til ca 50-100 000 kr. Dette er juridiske oppdrag som i dag settes bort til ekstern advokat. Inntekter i form av ulovlighets- og overtredelsesgebyr er estimert til 200 000 kr. Netto budsjettvirkning blir da 600 000 kr.

Boliger Nustadbakken

Nustadbakken bofellesskap for mennesker med rus-/psykiske lidelser.

Bygging av Nustadbakken er ferdig. Det forventes innflytting desember 2020. Boligene er omsorgsboliger og går inn i ordningen med obligasjonslån (innskudd i omsorgsboliger). Tallene i økonomiplan er inntekter etter at driftsutgiftene er trukket fra. Alle leilighetene er subsidiert av Bamble kommune.

Sluttoppgjøret er ikke endelig. Prosjektet avsluttes i 2021.

Boliger Nustadjordet

Nustadjordet bofellesskap for personer med utviklingshemming/nedsatt funksjonsevne.

Bygging av Nustadjordet er ferdig, og beboerne flyttet inn august 2020. Boligene er omsorgsboliger og går inn i ordningen med obligasjonslån (innskudd i omsorgsboliger). Tallene i økonomiplan er inntekter etter at driftsutgiftene er trukket fra. Alle leilighetene er subsidiert av Bamble kommune.

Sluttoppgjøret er ikke endelig. Prosjektet avsluttes i 2021.

Endringer gebyrområdene vann, avløp, renovasjon, slam, feiing, regulering, byggesak og oppmåling

Avgiftene på vann, avløp, renovasjon og septik skal dekke kostnadene kommunen har ved å produsere tjenestene. Det foretas en budsjettkalkyle som tar med planlagte investeringer og øvrige kjente endringer i tjenestene. Deretter fastsettes gebyrinntektene for kommende år. Endret fremdrift i investeringene og økt kalkylerente kan medføre endringer i gebyrinntektene. Netto gebyrinntekter skal dekke indirekte kostnader, kalkulerte renter og avskrivninger på tidligere og planlagte investeringer.

Felles prosjekt Kragerø, miljø og næring i sammenheng med nasjonalparken

Ekstra midler lagt inn i budsjettet i 2019 (politisk) til å fremme arbeid med markedsføring av skjærgården og nasjonalparken.

Gjennomføring av boligsosial handlingsplan prosjektperiode 2016-2020

I 2015 ble NAV kompensert for økte sosialhjelpsutgifter til boutgifter som følge av økte husleier i kommunale boliger. Det ble igangsatt et arbeid med å utrede en kommunal bostøtteordning som et alternativ til sosialhjelp. Resultatet av dette arbeidet er avsluttet og det er besluttet at det ikke skal innføres kommunal bostøtteordning. Det foreslås at midlene beholdes i NAV. Ved en endring i kommunal subsidiering av boliger må effekten beregnes på og midlene i NAV ses på som en mulig finansieringskilde.

Fondsfinansierte midler i prosjektperioden 2016-2020 for gjennomføring av boligsosial handlingsplan tas ut fom. 2021.

Grasmyr, bygningsmessig drift nybygg ungdomsskole, sambruksareal, idrettshaller og svømmehall

Midler til bygningsmessig drift av nybygg på Grasmyr er lagt inn fra og med høsten 2021 iht. kommunestyresak 27/19 "Framtidas ungdomsskole med tilhørende idrettshaller og svømmeanlegg - forprosjekt fase 2". I saken er brutto utgifter for nybygg angitt til å utgjøre 18,5 mill kroner for fullt driftsår. For 2021 er det lagt inn 6 måneders drift. Beløpene er kalkulert på ordinær måte i forhold til Holte-prosjektets kostnadsnøkler, men i løpet av våren 2021 må driften i forbindelse med oppstarten gjennomgås og budsjettbevilgningen for 2021 eventuelt justeres.

Utgifter til publikumssvømming, bemanning, salgs- og bilettinntekter, er skilt ut og må legges inn i budsjettet når valg av konsept er gjort.

Driftskonsekvenser av ombygging gamle grasmyr ungdomsskole er også skilt ut. Her vil det også komme egen sak.

Grasmyr, salg av Langesund ungdomsskole og andre lokaler, samt driftsbespargelse i fraflytta lokaler

Fra 2021. Besparelse fra drift av fraflytta lokaler i forbindelse med innflytting i nye lokaler på Grasmyr.

Midlertidig tiltak 2017-20, drift skolebygg

Det er gitt en midlertidig bevilgning som kompensasjon for et innsparingskrav knyttet til drift av skolebygg. Innsparing kan først gjennomføres når utbyggingen av ny ungdomsskole er ferdig. Tiltaket bortfaller fra 2022, og må ses i sammenheng med driften av ny skole på Grasmyr.

Nytaksering av eiendomsskatt i 2020

I 2021 er det ti år siden siste eiendomstaksering. Nytaksering skal dermed gjennomføres i 2020 og 2021, og kostnaden ved dette arbeidet er foreløpig anslått til 5 mill.

kroner. Deler av kostander føres på 2020 og resten føres på 2021 når taksten er slutført.

Ramme: Attraktivitet, miljø, friområder m.m.

Liten årlig justering av ramme for å kompensere for merutgifter til vedlikehold av park og friområder.

Ramme: Oppgradering kommunale bygg og ENØK-tiltak

Energibesparelse i forbindelse med investering i nye ENØK-tiltak (energi økonomisering) i kommunale bygg.

Innsparingstiltak

Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Teknikk og samfunnsutvikling

For perioden 2019 – 2021 er det lagt inn en nedjustering av kostnadsnivået i tjenestene med 50% av merforbruket sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8.

Samlet innsparing for hele perioden er 5,616 mill. kr. Innsparingen er fordelt likt på alle tre år.

Delutredninger;

- Gjennomgang av kommunale bygg og eiendommer. Sak politisk behandlet, gevinstrealisering gjenstår.
- Gjennomgang av kommunens boligforvaltning. Avsluttes første halvår 2021.
- Heltidskultur. Lite deltidsstillinger i enheten.
- Gjennomgang av enhetens budsjett og regnskap. Påbegynt 2020.

Saldering 2020-2023

For å få kommunens budsjett i balanse måtte alle enheter bidra med innsparing i 2020 budsjettet.

Virksomheten teknikk og samfunnsutvikling bidro med 3 mill. kroner (engangsbeløp i 2020). Korrigeres for dette i rammen for 2021 og fremover.

Årlig effektiviseringskrav 2% fom 2022

På bakgrunn av erfaringene som vi har med en årlig kostnadsvekst på enkeltområder som vi ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere, legges det inn et fremtidig planlagt effektiviseringskrav fom. 2022 på 2% av enhetenes brutto driftsutgifter. Kravet er satt i forhold til enhetenes brutto driftsutgifter i 2021. Vedtatte selvkostområder er unntatt fra beregningsgrunnlaget.

Nye tiltak

Drift Stathelle legesenter

Driftskostnader av å leie Stathelle legesenter, andre kostnader, lokaler, lys/varme, leie lokaler iht husleieavtale.

Eablering Grenland Brann og Redning

Kommunestyret behandlet i sak 75/20 - Representantskapsmøte 23.09.2020 - Grenland

brann og redning IKS - 2020. Til saken lå det forslag til budsjett for kommende periode, og Bambles tilskudd til Grenland brann og redning IKSer er derfor lagt inn slik det fremkommer i saken for 2021-2024.

Gamle Grasmyr ungdomsskole, driftskonsekvenser fremtidig bruk

Det er ikke lagt inn driftsbudsjett fremover for gamle Grasmyr ungdomsskole. Driftsmessig konsekvenser avklares i forbindelse med sak om etterbruk. Ferdig utbygging og drift av bygget er forventet nyåret 2023.

Skipperhuset

Skipperhuset er ifølge legatet kommunens ansvar når det gjelder vedlikehold. Dette har aldri blitt innarbeidet i budsjettene. Vi ber derfor om en årlig sum for drift av dette bygget.

Økonomiplan for 2021-2024

Investeringsbudsjett

Teknikk og samfunnsutvikling har store investeringer i fysisk tilrettelegging av infrastruktur og boligbygging.

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum
	Tidligere bevilget	Netto prosjekt utgift	2021	2022	2023	2024	2021-24
Større prosjekter vedtatt av kommunestyret							
Bredbåndutbygging	6 750	8 150	1 200	1 200	0	0	2 400
Sum Større prosjekter vedtatt av kommunestyret	6 750	8 150	1 200	1 200	0	0	2 400
Boligutvikling, boligtomter, boligbygging							
Bunestoppen boligfelt, opparbeidelse og salg av tomter	13 000	-22 420	13 000	0	0	0	13 000
Reguleringsplan for boligområder Grasmyr (sør og vest)	43 750	-23 250	3 000	0	0	0	3 000
Sum Boligutvikling, boligtomter, boligbygging	56 750	-45 670	16 000	0	0	0	16 000
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.							
Friluft- og miljøtiltak			5 640	5 640	5 040	5 040	21 360
Nærmiljøtiltak, investeringspott	600	1 500	600	600	0	0	1 200
Sum Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	13 700	1 500	6 240	6 240	5 040	5 040	22 560
Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomskole mv.							
Grasmyr, basishall	42 000	38 000	5 000	0	0	0	5 000
Grasmyr, idrettshall	44 000	28 000	5 000	0	0	0	5 000
Grasmyr, kulturskole	42 000	45 300	4 000	0	0	0	4 000
Grasmyr, nærmiljøanlegg	12 000	8 000	1 000	0	0	0	1 000
Grasmyr, Ombygging gamle Grasmyr skole	0	34 000	17 000	17 000	0	0	34 000
Grasmyr, programmering, planlegging og usikkerhetsavsetning	72 200	140 000	12 800	55 000	0	0	67 800
Grasmyr, skolebygg	247 000	274 000	27 000	0	0	0	27 000
Grasmyr, svømmehall	90 000	73 000	10 000	0	0	0	10 000
Sum Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomskole mv.	549 200	640 300	81 800	72 000	0	0	153 800
Vann, avløp, renovasjon							
Investeringer iht Vann- og avløpsplan			30 000	30 000	30 000	30 000	120 000
Reservevann fra Porsgrunn, ledning over Frierfjorden	0	10 000	10 000	0	0	0	10 000
Sum Vann, avløp, renovasjon	85 000	10 000	40 000	30 000	30 000	30 000	130 000
Oppgradering kommunale bygg							
Oppgradering og ombygging kommunale bygg			4 500	4 500	4 500	4 500	18 000
Sum Oppgradering kommunale bygg	13 500	0	4 500	4 500	4 500	4 500	18 000
Veg og trafiksikkerhet							
Veg- og trafiksikkerhetstiltak			4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Sum Veg og trafiksikkerhet	12 000	0	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000

Oppgradering og ombygging kommunale bygg

Bevilgninger for å sikre prioriterte oppgraderingsbehov av kommunale bygg. ENØK-tiltak er en del av denne rammen. Årlig ramme er satt til 3,7 mill. kroner eks. mva.

Grasmyr, basishall

For å dekke behov for lokaler til kroppsøving for den nye ungdomsskolen og for Bamble videregående skole, så er en ny idrettshall inkludert i Grasmyrprosjektet. Bamble videregående skole leier lokaler til kroppsøving av Bamble kommune og vil ha økt behov som følge av planlagte utbygging av skolen (alle funksjoner samles på Grasmyr). Idrettslag og befolkningen for øvrig skal også disponere disse fasilitetene. For å tilrettelegge for flere idretter i kommunen, så bygges det en ny basishall som er spesielt tilrettelagt for turn.

Grasmyr, idrettshall

Det er utredet om at dagens Grasmyrhall burde oppgraderes eller erstattes av en ny hall i forbindelse med utbygging av ny ungdomsskole. Dagens hall er over 30 år gammel, og har behov for betydelige oppgraderinger i årene som kommer. Utredningen konkluderte med at det ut fra økonomiske og funksjonelle hensyn, vil være den beste løsningen å bygge ny hall. Ny idrettshall i tillegg til basishall er derfor lagt inn prosjektet.

Grasmyr, kulturskole

Den nye ungdomsskolen vil få gode lokaler til praktisk-estetiske fag. Kulturlokalene skal også brukes av kulturskolen som vil få moderne og funksjonelle lokaler for sin virksomhet. Lokalen kan også benyttes til andre kulturaktiviteter og vil legge til rette for økt aktivitet i kommunens kulturliv.

Grasmyr, nærmiljøanlegg

Gode uteområder er en viktig del av prosjektet på Grasmyr. I prosjektet ligger bl.a. skateanlegg, ballbinge, bane for sandhåndball og sandvolleyball, tuftepark. Uteområdene vil brukes av elvene i skoletiden, men også være et fint tilbud til befolkningen for øvrig.

Grasmyr, Ombygging gamle Grasmyr skole

Kommunestyret vedtok i sak 38/18:

1. *Voksenopplæringen og flyktningetjenestene flytter til nye lokaler i bygget til Grasmyr ungdomsskole når de blir ledige.*
2. *Frisk Bris og Talenhuset samlokaliseres med voksenopplæringen og flyktningetjenesten i bygget til Grasmyr ungdomsskole. Det skal vurderes om også andre tjenester bør samlokaliseres i bygget.*
3. *Ved flytting til nye lokaler på Grasmyr, skal lokalene til Frisk Bris («Sjeseveien skole») og Talenhuset («Fjæra») selges som en del av finansieringen. Tomten til Frisk Bris og tilleggstomt vurderes utviklet til boliger i kommunal regi og/eller selges helt eller delvis til privat utbygger.*
4. *«Tirsdaysklubben» sikres lokaler for sin virksomhet på Grasmyr.*
5. *Etterbruk av Grasmyr ungdomsskole etableres som et delprosjekt under Grasmyrutbyggingen.*
6. *Det skal utarbeides et forprosjekt med plan for nødvendig oppgradering og ombygging av bygget. I forprosjektet skal det utarbeides en finansieringsplan og en klargjøring av faglige og driftsmessige gevinster.*

Det er startet arbeid med et forprosjekt. Forprosjektet vil bli lagt fram til politisk behandling i 2020.

Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomsskole med anlegg for idrett og kultur

Utbyggingen på Grasmyr vil gi Bamble kommune et unikt senter for utdanning og oppvekst, kultur og fritid, inkludering, folkehelse og livsmestring.

I tillegg til en ny moderne ungdomsskole og videregående skolen, vil utbyggingen styrke kommunens tilbud på flere områder. Det vil bli nye lokaler til kulturskolen og andre kulturaktiviteter, to nye idrettshaller og en svømmehall. Kommunestyret har i tillegg vedtatt å bygge om lokalene til Grasmyr

ungdomsskole til voksenopplæringen og flyktingetjenesten. Det ble også vedtatt å flytte Talenhuset for ungdom, Frisk Bris og eventuelt andre tjenester til disse lokalene.

Grasmyrprosjektet er både et stort investeringsprosjekt og et prosjekt med fokus på utvikling av gode tjenester til kommunens innbyggere. Samlingen av tjenester på Grasmyr gir muligheter for økt tverrfaglig samarbeid for å gi gode tilbud til mennesker i ulike livssituasjoner.

Kommunestyret fattet i sak 60/16 vedtak om å sette i gang et forprosjekt om ny felles ungdomsskole, inklusiv idrettshall og svømmehall. Kommunestyret behandlet første fase av forprosjektet i sak 105/17 og fattet følgende vedtak:

1. *Bamble kommunestyre tar rapporten "Framtidas ungdomsskole - Forprosjekt" til orientering og er svært tilfreds med den medvirkning som har funnet sted.*
2. *For å utvikle Bamble til en attraktiv bosettings- og vekstkommune, er Bamble kommunestyre positiv til konseptet som er framlagt og vedtar å gå videre med gjennomføringsmodell i en samspillmodell / utviklingsentreprise ved å:
a) utlyse en anbudskonkurranse med samspill/utviklingsentreprise med valgt entreprenør
b) avklare samarbeid og synergier med utvikling av videregående skole - campus Grasmyr
c) oppdatere kostnadsestimater og redusere usikkerhetsposten*
3. *Bamble kommunestyre får i februar 2019 fremlagt et forprosjekt fase 2 for et vedtak om hvordan prosjektet "Framtidas ungdomsskole mm") skal realiseres i et hovedprosjekt.*
4. *Samlet kostnadsramme for prosjektet er iht vedtatt budsjett og handlingsprogram 2018-2021.*
5. *Vedtatt organisering av forprosjektet videreføres fram til et endelig vedtak om gjennomføring av hovedprosjektet*

Forprosjektet bes utrede hvorvidt det kan være hensiktsmessig at voksenopplæringen overtar den gamle u-skolen på Grasmyr og at man inviterer til et samarbeid med de øvrige Grenlandskommunene i forhold til dette.

I sak 38/18 vedtok kommunestyre at Frisk Bris og Talenhuset for ungdom samlokaliseres med voksenopplæringen og flyktingetjenesten i bygget til Grasmyr ungdomsskole når de blir ledige. Det skal også vurderes om andre tjenester bør samlokaliseres i bygget.

I sak 27/19 fattet kommunestyret endelig vedtak om utbygging med følgende vedtak:

Bamble kommunestyre vedtar:

1. *Hovedprosjektet for utbygging av ny ungdomsskole på Grasmyr med kulturlokaler, to idrettshaller, svømmehall og opparbeidet uteområder gjennomføres i tråd med forprosjekt fase 2.*
2. *Hovedprosjektet gjennomføres innenfor vedtatt budsjetttramme kr. 606. mill. ekskl. mva. og i samsvar med finansielle forutsetninger. Kommunedirektøren har myndighet til å justere budsjetttrammen med tilskudd ut over det som er forutsatt i finansieringen.*
3. *Driftsmessige konsekvenser av utbyggingen innarbeides ved rullering av budsjett og handlingsprogram.*
4. *Formannskapet skal følge opp prosjektet på vegne av kommunestyret som prosjekteier. det skal være fast rapportering fra prosjektledelsen til formannskapet om gjennomføring av prosjektet. Nåværende styringsgruppe legges med dette ned. Alle berørte råd og utvalg skal holdes orientert om arbeidet i prosjektet.*
5. *Kommunaldirektøren skal legge fram egne saker til politisk behandling om:
a. Avhending og etterbruk av eiendommer og lokaler som blir ledige som følge av utbyggingen – jfr. k.sak. 14/19
b. Forprosjekt for ombygging av lokalen til Grasmyr ungdomsskole – jfr. k.sak*

38/18

c. *Organisering av arbeid med utsmykking*

d. *Vedlikeholdsbehov/ oppgradering av skolelokaler og utemiljø for småtrinnet/mellomtrinn på Herre, Rugtvedt, Rønholt, Langesund og Stathelle.*

6. *Bamble kommune skal påse at det er et helhetlig og godt busstilbud til ungdommene som bor utenfor Langesund halvøya, også i helger og på kveldstid. Slik at alle ungdommer kan delta på like vilkår.*

Grasmyr, økonomiske konsekvenser

Utbyggingen på Grasmyr er kommunen største investering. Ny ungdomsskole med idrettshaller og svømmeanlegg, og ombyggingen av Grasmyr ungdomsskole har en samlet budsjetttramme på 606 mill. kroner ekskl. mva. (jfr. vedtak i k.sak 27/19), Som en del av finansieringen er det budsjettet med kr. 31 mill. salg av eiendommer og 54 mill. i tilskudd fra Spillemidler. Det betyr behov for 521 mill. i lånefinansiering.

Prosjektet vil få vesentlige driftsmessige konsekvenser på flere områder. I kommunestyresak 27/19 er det redegjort for dette, men det vil være nødvendig med nærmere vurderinger. Ny felles ungdomsskole vil bidra til en mer effektiv skoledrift. Det vil være innsparinger på drift av lokaler som avhendes eller ikke tas i bruk, og nye bygg og anlegg vil være effektive både økonomisk og miljømessig. Kommunen vil likevel få vesentlige økte utgifter til drift og forvaltning av bygg og anlegg. Det skyldes i stor grad økte arealer. Nettoøkningen er i k.sak 27/19 beregnet til over 6.400 m², men vil være avhengig av hvordan kommunen klarer å effektivisere sin eiendomsforvaltning framover. Driften av svømmehallen vil også ha betydning for framtidige driftsutgifter. Det vil bli lagt fram en egne sak om driftskonsept og åpningstider i svømmeanlegget.

I forslag til ny økonomiplan er det foreløpig lagt inn netto 5,5 mill. kroner i økte driftsutgifter. Det er imidlertid heftet risiko ved

driftsbudsjettet, det er ikke valgt driftskonsept for svømmehallen. I tillegg er det forutsatt avhending og tomme lokaler slik at dagens driftsutgifter på bygg reduseres. Mulighetene for effektivisering i nybygget både ift undervisning og eiendomsforvaltningen er usikre.

Grasmyr, skolebygg

Dagens skolestruktur med fem skoler med ungdomstrinn og lavt elevtall på noen av skolene, gjør at både ressursbruk og skoletilbud er ulikt. I inneværende skoleår varierer elevtallene på skolene fra 44 til 219, og antall elever kan på sikt gå ytterligere ned. En ny felles ungdomsskole skal sikre alle elever et likeverdig opplæringstilbud og en bedre ressursutnyttelse både faglig og økonomisk. I tillegg er mye av bygningsmassen hvor det drives ungdomsskole av eldre årgang, og det er behov for oppgradering og vedlikehold av betydelig økonomisk størrelse.

Grasmyr, svømmehall

I prosjektet ligger bygging av en svømmehall med tilhørende fasiliteter. Svømmeanlegget vil være nødvendig for at Bamble kommune skal kunne oppfylle sin krav til svømmeopplæring. Det planlegges at svømmeanlegget også skal være åpent for publikum på ettermiddagstid og eventuelt i helger. Det vil i 2020 bli lagt fram en egen sak om drift av svømmeanlegget. Bassenget vil ha en størrelse på 25 x 21 meter og vil ha en egen sone hvor dybde og vanntemperatur kan justeres. Svømmeanlegget vil derfor i kunne tilrettelegges for ulike brukergrupper.

Bredbåndutbygging

Det er totalt bevilget 5 mill. kroner i Kst 13.12.18 Bredbåndsdekning, fiber eller tilsvarende fordelt med 1,5 mill. kroner i 2019 og 2020, og 1 mill. kroner i 2021 og 2022.

Friluft- og miljøtiltak

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter som fremmer attraktivitet og stedsutvikling. Rammen skal dekke investering til parker, oppgradering av friområder og skjærgårdsparken. Utskifting av

maskiner og utstyr innenfor parkområdet ligger også under denne rammen.

Fra 2020 og for en tidsbegrenset periode legges også tettstedsutviklingsprosjektene "Livlige og trivelige" inn i rammen.

Årlig ramme er satt til 3,5 mill. kroner eks. mva. i 2019, og 4,6 mill. kroner eks. mva. for årene 2021 og 2022. Videre er årlig ramme fra 2022 lagt inn med 4,2 mill. kroner eks. mva.

Nærmiljøtiltak, investeringspott

I kommunestyrets behandling av sak om budsjett og handlingsprogram 2019 -2022 ble det i foreslått og vedtatt å avsette en investeringspott til nærmiljøtiltak. Midlene skal brukes til tiltak for nærmiljøet i alle steder i kommunen.

Bunestoppen boligfelt, opparbeidelse og salg av tomter

Bunestoppen er ferdig regulert og vil kunne gi plass for omlag 110 nye boenheter. Det må investeres i opparbeidelse av infrastruktur, vei, vann og avløp, samt opparbeidelse av fellesarealer, før tomtene kan selges. Prosjektet har ikke kommet så langt at det er foretatt noe kostnadsoverslag. Tallene er derfor en foreløpig stipulering av kostnader og inntekter. Oppstart etter av anleggsarbeidene i 2021 og salg av tomter fra 2022.

Reguleringsplan for boligområder Grasmyr (sør og vest)

Det må utarbeides en egen detaljreguleringsplan for boligområdene på Grasmyr, da disse blir flateregulert. Dette skal finansieres av tomtosalget, men kommunen må midlertidig forskuttere investeringen.

Investeringer iht Vann- og avløpsplan

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter innenfor områdene vann, avløp og renovasjon. Aktiviteten innenfor rammen er i hovedsak fornyelse og forlengelse av eksisterende vann- og avløpsnett. Rammen dekker også investeringer i maskiner og utstyr innenfor samme område. For å kunne ivareta nødvendige investeringer for kapasitetsutvidelse av ledningsnettet, er det i budsjettet lagt inn en årlig investeringsramme på 30 mill. kroner.

Reservevann fra Porsgrunn, ledning over Frierfjorden

Kommunen som vannverkseier er i henhold til Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften) ansvarlig for å levere tilstrekkelig med drikkevann til enhver tid. For å sikre dette må den gjensidige leveringskapasiteten mellom Bamble og Porsgrunn utvides. Det er i dag en fungerende reservevannsledning mellom Bamble og Porsgrunn over Brevikstrømmen, men denne alene har ikke stor nok kapasitet til å dekke kommunenes behov ved bortfall av lokal vannforsyning. En ny ledning over Frierfjorden fra Surtebogen i Bamble til Versvika i Porsgrunn vil kunne sørge tilstrekkelig reservevannskapasitet for Bamble kommune. Budsjettforslaget baserer seg på erfaringspriser for tilsvarende ledningsanlegg. I tillegg er det lagt til usikkerhet knyttet til grunnforhold, trasevalg og andre omstendigheter rundt trafikken i Frierfjorden.

Veg- og trafiksikkerhetstiltak

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter innenfor vei- og trafiksikkerhetstiltak. Tiltak til "Aksjon skolevei" er også en del av denne rammen, med statlig tilskudd kommer i tillegg til kommunal bevilgning.

Skole og barnehage

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett	256 452	256 452	256 452	256 452
Sum Tekniske justeringer	-456	-456	-456	-456
Konsekvensjusteringer	-456	-456	-456	-456
Konsekvensjustert ramme	255 997	255 997	255 997	255 997
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Endring i befolkningssammensetning i kommunen, reduksjon elevtall	-803	-1 347	-2 491	-4 532
Konsekvenser av bemannings- og pedagognorm i barnehage for tilskudd til private barnehager	3 200	3 200	3 200	3 200
Midlertidig tiltak til ny ungd.skole tas i bruk i 2020 - overgangsordn. undervisv	-250	-2 000	-2 000	-2 000
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	2 147	-147	-1 291	-3 332
Innsparingstiltak				
Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Skole og barnehage	-2 248	-2 248	-2 248	-2 248
Saldering 2020-2023 Skole og barnehage	-877	-777	-777	-777
Årlig effektiviseringskrav 2% fom 2022	0	-5 958	-11 917	-17 875
Sum Innsparingstiltak	-3 125	-8 983	-14 942	-20 900
Nye tiltak				
Statsbudsjettet - Barnehager - lovregler om psykososialt barnehagemiljø og internkontroll	23	23	23	23
Statsbudsjettet - Moderasjonsordninger SFO, helårseffekter inntektsgradering 1.-2. trinn og gratis sfo 5.-7. trinn	293	293	293	293
Statsbudsjettet - Ny gjennomføringsløsning eksamener og prøver	-18	-18	-18	-18
Statsbudsjettet - SFO 3. og 4. trinn høst 2021, moderasjonsordning pga lav inntekt	65	65	65	65
Statsbudsjettet - Tilskudd private barnehager	-385	-385	-385	-385
Øke antall lærere slik at skolene i Bamble oppfyller lærernormen.	4 266	4 875	4 875	4 875
Økning antall barn Grasmyr naturbarnehage	1 629	1 929	2 349	2 349
Økning antall barn Nustad barnehage	529	627	829	829
Sum Nye tiltak	6 402	7 409	8 031	8 031
Nye tiltak og realendringer	5 424	-1 721	-8 202	-16 201
Ramme 2021-2024	261 421	254 276	247 795	239 796

Budsjettvurdering

Opprinnelig budsjett 2020 på 256,5 mill. kroner, vedtatt av K-styret, er videreført til 2021.

De tekniske justeringene (prisjusteringer og rammeendringer lønn og pensjon) er på – 456 000 kroner.

Endringer i vedtatt økonomiplan 2020-2023 utgjør totalt 2,1 mill. kroner. Endringene gjelder reduksjon elevtall, økning tilskudd private barnehager pga innføring av bemannings- og pedagognorm i kommunale barnehager i 2019 og reduksjon midlertidig tiltak ny ungdomsskole.

Det er lagt inn nye innsparingstiltak på totalt 3,1 mill. kroner i 2021.

Det er lagt inn nye tiltak på 6,4 mill. kroner. Skyldes i hovedsak økning antall lærere slik at lærernormen oppfylles og økte kostnader pga økning av antall barn i kommunale barnehager

Ny ramme for 2021 blir da på 261,4 mill. kroner.

Tiltak som ikke er med i økonomiplan

- a. 851 000 kroner rådgiver IKT, digitalt løft skole og barnehage
- b. 1,25 mill. kroner reduksjon i trekk av bevilgning gitt midlertidig i påvente av ny ungdomsskole
- c. 400 000 kroner kjøp av logopedtjenester
- d. 2 mill. kroner to nye virksomhetsledere i skole og barnehage
- e. 1,3 mill. kroner fra 2022 til innkjøp av IKT utstyr til skoler og barnehager

Endringene som er med i økonomiplan kommenteres nedenfor.

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Endring i befolkningssammensetning i kommunen, reduksjon elevtall

Rammen for enhet skole og barnehage blir hvert år korrigert for elevtallsreduksjonen.

Siden skoleåret ikke er likt budsjettåret så brukes elevtallsdataene fra GSI-rapporteringen pr 01.10 for å beregne trekket neste skoleår. Det vil si at reduksjonen i elevtall for skoleåret 2020/21 først vil få effekt for skoleåret 2021/22. For 2021/2022 utgjør dette en nedgang på 4 elever.

Endringene i elevtall for resten av handlingsprogramperioden hentes fra SSB.

Konsekvenser av bemannings- og pedagognorm i barnehage for tilskudd til private barnehager

Norm for pedagogisk bemanning ble sist endret 22.06.2018.

Dette medførte en økning av bemanningen i kommunale barnehager i 2019.

§ 1 Norm for pedagogisk bemanning, står det at «*Barnehagen skal ha minst en pedagogisk leder per syv barn under tre år og en pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leder*». For Bamble kommune betydde dette en økning med 5 pedagogstillinger i 2019.

Tilskudd til private barnehager for 2021 regnes ut fra regnskapstall for kommunale barnehager i 2019., noe som medfører en økning på 3,2 mill i tilskudd til de private barnehagene i 2021.

Midlertidig tiltak til ny ungd.skole tas i bruk i 2020 -overgangsordn. undervisv

Kommunestyret vedtok i sak 60/16, Framtidas ungdomsskolestruktur i Bamble, 2. gangsbehandling, at nåværende ungdomsskolestruktur skal opprettholdes inntil den nye skolen på Grasmyr tas i bruk. Som en følge av dette bevilget kommunestyret i budsjettvedtaket i desember 2016 ekstra midler til skolene. Midlene brukes til å utjevne

forskjeller mellom skolene i det pedagogiske tilbudet. Det betyr at fra skolestart høsten 2020 fram til den nye skolen tas i bruk høsten 2021, vil det ikke være ressurser til å utjevne forskjeller i det pedagogiske tilbudet i skolene. Dette vil få negative konsekvenser spesielt for de minste skolene.

Innsparingstiltak

Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021.

Enheten har som tidligere nevnt i tatt disse innsparingene/omstillingene på rammetimer/lønnsbudsjett. Dette har medført at vi ikke klarer å opprettholde pedagognormen i skolene. For våren 2021 er det foreslått å buke 1,2 mill. kroner av fondsmidlene, den øvrige innsparingen vil vi måtte komme tilbake til. Bamble har ifølge kostra sammenligninger med noenlunde like kommuner høyere utgifter til transport, SFO tilbudet og styrket tilbud til førskolebarn. Vi vil derfor se på om vi på disse områdene kan finne innsparingsmuligheter.

Saldering 2020-2023 Skole og barnehage

Det ble i 2020 lagt inn flere salderingstiltak. Da skolene legger sine årsbudsjetter knyttet til skoleåret vil en del av disse tiltakene først få helårsvirkning i 2021. Dette gjelder:

- Avslutning av lisens til Kikora, her gjenstår 55 000 kroner
- Reduksjon i ledelsesressurs i de små skolene våreffekten gjenstår 318 000 kroner
- Fådeling av Herre og Rønholt skole våreffekt 1 150 000 kroner

I budsjettet for 2020 ble skolematordningen 743 000 foreslått innspart, i budsjettbehandlingen ble det tilbakeført 200 000 kroner i 2020, og her er det lagt inn en opptrapping med ytterligere 500 000 kroner i 2021 og 600 000 kroner i 2022

I tillegg ble det vedtatt å legge ned Paletten (Velkomsttilbud for flerspråklige elever) fra høsten 2021. Her jobber vi fortsatt med hvordan dette tilbudet bør organiseres for å gi denne målgruppen et best mulig skoletilbud. 320 000 kroner

Legge ned Paletten fra høsten 2021

Paletten velkomstavdeling for nyankomne flerspråklige elever ble opprettet som fast tjeneste under skole og barnehage fra 01.01.16. De siste årene er antall elever i målgruppen blitt færre, og det er satt ned en arbeidsgruppe for å utrede hvordan tilbudet skal organiseres framover. Ved å legge ned avdelingen vil disse elevene måtte ivaretas på nærskolene, og mye av ressursene som i dag går til å drifte Paletten, vil måtte følge med tilbake, men det er mulig å spare inn noe til administrativt arbeid/ledelse av avdelingen.

Dette beløper seg til en årlig innsparing på 320 000 kroner i 2021-2023.

Årlig effektiviseringskrav 2% fom 2022

På bakgrunn av erfaringene som vi har med en årlig kostnadsvekst på enkeltområder som vi ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere, legges det inn et fremtidig planlagt effektiviseringskrav fom. 2022 på 2% av enhetenes brutto driftsutgifter. Kravet er satt i forhold til enhetenes brutto driftsutgifter i 2021. Vedtatte selvkostområder er unntatt fra beregningsgrunnlaget.

Nye tiltak

Statsbudsjettet - Barnehager - lovregler om psykososialt barnehagemiljø og internkontroll

Regulering av barnehagemiljø m.m. – helårseffekt av endring i 2020. Ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2020 ble rammetilskuddet økt med 5 mill. kroner i tilknytning til forslag om regulering av barnehagemiljø i Prop. 96 L (2019–2020). Som kompensasjon for helårseffekten økes rammetilskuddet med ytterligere 4,9 mill. kroner i 2021. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Kunnskapsdepartementet

Statsbudsjettet - Moderasjonsordninger SFO, helårseffekter inntektsgradering 1.-2. trinn og gratis sfo 5.-7. trinn

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2020 ble det besluttet å innføre en nasjonal ordning med inntektsgradert foreldrebetaling i SFO på 1. og 2. trinn fra skoleåret 2020/2021. Rammetilskuddet ble økt med 58,2 mill. kroner. Endringen får helårseffekt i 2021, og rammetilskuddet blir derfor økt med ytterligere 83,7 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Kunnskapsdepartementet.

Bambles andel for 2021 er på 215 000 kroner.

Gratis SFO for elever med særskilte behov 5.-7. trinn - helårseffekt av endring i 2020.

Gratis SFO for elever med særskilte behov på 5.–7. trinn – helårseffekt av endring i 2020. Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2020 ble det besluttet å innføre gratis SFO for elever med særskilte behov på 5.–7. trinn fra skoleåret 2020/2021. Kommunene ble kompensert ved en økning i rammetilskuddet på 21 mill. kroner. Tiltaket får helårseffekt i 2021, og rammetilskuddet økes derfor med ytterligere 30,2 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Kunnskapsdepartementet.

Bambles andel for 2021 er på 78 000 kroner.

Statsbudsjettet - Ny gjennomføringsløsning eksamener og prøver

Ny gjennomføringsløsning for prøver og eksamener En universelt utformet gjennomføringsløsning for prøver og eksamener avlaster kommunesektoren og er anslått å gi besparelser i 2021 på 8,2 mill. kroner for sektoren samlet. Som følge av dette reduseres rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner med hhv. 7,4 og 0,8 mill. kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Kunnskapsdepartementet.

Statsbudsjettet - SFO 3. og 4. trinn høst 2021, moderasjonsordning pga lav inntekt

Regjeringen foreslår å utvide ordningen med inntektsgradert foreldrebetaling i SFO til også å omfatte 3.–4. trinn fra skoleåret 2021/2022. Som kompensasjon økes rammetilskuddet i 2021 med 25 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole. Helårseffekten er på 60 mill. kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Kunnskapsdepartementet.

Bambles andel for 2021 er på 65 000 kroner.

Statsbudsjettet - Tilskudd private barnehager

Pensjon i private barnehager – redusert tilskudd og skjermingsordning. Regjeringen foreslår å nedjustere pensjonstilskuddet til private barnehager fra 1. januar 2021. Nedjusteringen innebærer en reduksjon i pensjonspåslaget fra dagens 13 pst. til 11 pst. av kommunens lønnskostnader. Årsaken er at private barnehager i gjennomsnitt har lavere pensjonsutgifter enn de får tilskudd til. For å skjerme barnehager med svak økonomi foreslår regjeringen å innføre en overgangsordning med gradvis reduksjon i pensjonstilskuddet for enkeltstående barnehager. Reduksjonen i pensjonstilskuddet gir en besparelse for kommunene på 351,4 mill. kroner, mens skjermingsordningen innebærer utgifter på 135,6 mill. kroner. Dette gir en nettoeffekt på 215,8 mill. kroner i 2021, og rammetilskuddet reduseres tilsvarende. Uttrekket fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Kunnskapsdepartementet.

Bamble blir trukket 903 000 kroner i rammetilskudd for reduksjonen og får 348 000 til å dekke kostnadene ifm kompensasjonsordningen. Kommunen har beregnet reduksjonen til 832 000 kroner og kompensasjonsordningen til 447 000 kroner, et avvik på 170 000 kroner som enheten er korrigert for. Bamble kommune har 2 private barnehager som inngår i et foretak eller foretaksgruppe.

Øke antall lærere slik at skolene i Bamble oppfyller lærernormen.

Opplæringsloven 14A-1)

Opplæringslovens §14A-1. Krav til forholdstall mellom lærer og elever i grunnskolen.
«På en grunnskole skal forholdet mellom tallet på lærer og elever i ordinær undervisning fra 1 august 2019 maksimalt være:

- f. 15 elever per lærer på 1.-4. årstrinn
- g. 20 elever per lærer på 5.-7. årstrinn
- h. 20 elever per lærer på 8.10. årstrinn.

Skoleeiere kan fram til 1 august 2020 fravike disse kravene dersom de ikke har fått søkere som fyller kompetansekravene for tilsetning etter opplæringsloven § 10-1. Det må tas en avgjørelse om dette for hvert halvår. Stillingene må lyses ut minst hvert halvår.»

For skoleåret 2020/2021 oppfyller ikke følgende skoler lærernormen

Skole/trinn	Mangler årsverk	Antall elever pr årsverk (Norm står i parentes)
Herre skole 1-4	-0,2 årsverk	15,9 (15)
Herre skole 5 -7	-0,4 årsverk	23,6 (20)
Herre skole 8-10	-0,1 årsverk	20,6 (20)
Samlet Herre	-0,7 årsverk	
Rugtvedt skole 1-4	-0,6 årsverk	16,2(15)
Langesund b.sk 1-4	-1,4	17,3(15)
Stathelle b.sk 1-4	-2,8	19,3 (15)
Grasmyr U 8-10	-1	21,4(20)
Samlet mangler vi	-6,5 årsverk	

Tallene er hentet fra foreløpig tall hos udir. knyttet til gsi statistikk.

De skolene/trinnene som går med + kan ikke overføres da det trengs en lærer på et trinn uansett om det er 12 eller 15 elever, men dersom det er færre elever vil dette vises som et + i årsverk.

Sum: ca. 4 875 000 (har regnet 750 000 pr. stilling.)

Økning antall barn Grasmyr naturbarnehage

For å kunne gi et tilbud til alle barn med rett til barnehageplass høsten 2020 måtte kommunen opprette 18 nye barnehageplasser, 9 av disse er i Grasmyr barnehage. Dette medfører at vi måtte øke bemanningen med 3,5 årsverk.

Bemanningsnormen er:

- En ansatt per 3 barn når barna er under 3 år
- En ansatt per 6 barn når barna er over 3 år

Pedagognormen er:

- En pedagogisk leder per 7 barn når barna er under 3år
- En pedagogisk leder per 14 barn når barna er over 3 år

Oversikt barn 2020 – 2021 ut fra innstilling:

Små barn (33) omgjort til store plasser: 66

Store barn: 36

Antall store plasser: 102

102 (100% plasser) store barn utløser 9 fagarbeidere og 8 pedagoger = grunnbemanning på 17.

	Bemanning 2019 - 2020	Bemanning 2020 - 2021	Behov
Pedagognorm	6	8	2
Fagarb/ass	7,30	9	1,70
Grunnbemanning	13,30	17	3,70

Økning antall barn Nustad barnehage

For å kunne gi et tilbud til alle barn med rett til barnehageplass måtte vi høsten 2020 opprette

18 nye barnehageplasser. 9 av disse er i Nustad barnehage. Dette medførte at vi måtte øke bemanningen med 1,5 årsverk.

Kultur og oppvekst

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett	92 167	92 167	92 167	92 167
Sum Tekniske justeringer	2 340	2 340	2 340	2 340
Konsekvensjusteringer	2 340	2 340	2 340	2 340
Konsekvensjustert ramme	94 507	94 507	94 507	94 507
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	0	0	0	0
Innsparingstiltak				
Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Kultur og oppvekst	-3 276	-3 276	-3 276	-3 276
Saldering 2020-2023 Kultur og oppvekst	-60	-60	-60	-60
Årlig effektiviseringskrav 2% fom 2022	0	-2 039	-4 078	-6 117
Sum Innsparingstiltak	-3 336	-5 375	-7 414	-9 453
Nye tiltak				
Natteravn	50	50	50	50
Statsbudsjettet - Skjermingsordning økt egenandelstak	128	128	128	128
Statsbudsjettet - Utlemming frivilligsentraler	-421	-421	-421	-421
Statsbudsjettet - Utvidet aldersgrense ettervern barnevernet	62	62	62	62
Statsbudsjettet, særskilt satsing på barn og unges psykiske helse.	277	277	277	277
Telemark museum, forvaltningsavtale	100	0	0	0
Sum Nye tiltak	196	96	96	96
Nye tiltak og realendringer	-3 140	-5 279	-7 318	-9 357
Ramme 2021-2024	91 367	89 228	87 189	85 150

Budsjettvurdering

Opprinnelig budsjett 2020 på 92,2 mill. kroner, vedtatt av K-styret, er videreført til 2021.

De tekniske justeringene (prisjusteringer og rammeendringer lønn og pensjon) er på 2,3 mill. kroner.

Det er lagt inn nye innsparingstiltak på 3,3 mill. kroner i 2021.

Det er lagt inn nye tiltak på totalt 196 000 kroner. Skyldes statsbudsjett-tiltak og forvaltningsavtale Telemark museum.

Ny ramme for 2021 blir da på 91,4 mill. kroner i 2021.

Tiltak som ikke er med i økonomiplan

- 80 000 kroner i 2021 til spillkrok Bamble litteraturhus.

Endringene som er med i økonomiplan kommenteres nedenfor.

Innsparingstiltak

Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Kultur og oppvekst

Det er foreslått å redusere enhetens budsjetttramme 9,2 mill. for hele perioden fordelt på 2,7 mill i 2019, resterende beløp fordeles likt 2020 og 2021. Innsparing av en slik størrelse vil få store konsekvenser for kommunens kultur og velferdstilbud.

Enheden vil foreta sine innsparinger ved å:

- Foreslå og gjennomføre bemanningsreduksjoner gjennom effektivisering, organisering og nedbygging av tjenester.
- Foreslå og gjennomføre reduksjon av driftskostnader gjennom driftsendringer, effektivisering og mulighet for økte inntekter
- Heltidskultur

Enheden klarte sine innsparinger i 2019, uten bruk av fond. Ved å trekke inn kommunens egenandel til å finansiere tjenester til enslige mindreårige. Tjenesten er i ferd med å bygges ned, og 7 ansatte ble omplassert i 2019. I tillegg er en stilling som spesialpedagog ved voksenopplæringen trukket inn.

Saldering 2020-2023 Kultur og oppvekst

Det ble gjennomført salderingstiltak i enheten på til sammen 2 mill. kroner i 2020. I 2021 blir det i tillegg lagt til en reduksjon på 60 000 kroner da innsparingskravet ikke kunne effektueres før i 2021.

Legge ned styret for Langøya og kystkultur

På bakgrunn av kommunens innsparingsbehov og endringer i Kommuneloven foreslår vi å legge ned felles styre for Langøya og kystkulturarbeidet.

I K-sak 4/12 ble det etablert et felles styre for Langøya og kystkulturarbeidet.

Styrets oppgaver er:

a. Følge opp den til en hver tid gjeldene Handlingsplan for kystkultur.

b. Påse at Langøya blir forvaltet i samsvar med skipsreder Skougaards testamentet og bidra til at øya blir disponert i samsvar med kommunens interesser og Forvaltningsplan for Langøya landskapsvernområde.

Styret består av politikere, representanter for ulike lag og foreninger og representanter fra kommunens administrasjon. Da det nå er større fokus på skillet mellom administrasjon og politikk foreslås styret lagt ned, og oppgavene overført til administrasjonen.

Dette beløper seg til en årlig innsparing på 60 000 kroner i 2021-2023.

Reduksjoner tatt i 2020:

Redusere 1,1 årsverk for kultur og oppvekst

Det ble spart inn 600 000 kroner på avdeling Fritid for barn og unge og 100 000 på

virksomhet kultur. Dette beløper seg til en årlig innsparing på 700 000 kroner i 2020-2023.

Redusere museumsarbeidet

Bamble kommune bruker ca 530.000 til kjøp av musemstjenester av Telemark Museum hvert år. Dette reduseres med 400.000 med virkning fra 2021. Restbeløp på ca 130.000 beholdes for å ha en buffer til å finansiere eventuell alternativ oppbevaring for viktige museumsgjenstander som pr i dag oppbevares på Telemark museum.

Dette beløper seg til en årlig innsparing på 400 000 kroner i 2020-2023.

Redusere tilskudd til lag og foreninger

Enheten fikk fullmakt til å vurdere hvilke tilskuddsordninger som må reduseres ut fra søknader og behov som kommer. Dette beløper seg til en årlig innsparing på 500 000 kroner i 2020-2023.

Redusere utgiftene til økonomisk sosialhjelp

Både Nav og flyktningsjenesten jobber aktivt med å få personer som mottar økonomisk sosialhjelp over i arbeid eller utdanning. De har det siste året lyktes svært godt med arbeidet. Enheten foreslår derfor å redusere utgiftene til sosialhjelp med en årlig innsparing på 200 000 kroner i 2020-2023.

Årlig effektiviseringskrav 2% fom 2022

På bakgrunn av erfaringene som vi har med en årlig kostnadsvekst på enkeltområder som vi ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere, legges det inn et fremtidig planlagt effektiviseringskrav fom. 2022 på 2% av enhetenes brutto driftsutgifter. Kravet er satt i forhold til enhetenes brutto driftsutgifter i 2021. Vedtatte selvkostområder er unntatt fra beregningsgrunnlaget.

Nye tiltak

Natteravn

De to siste årene er det prøvd ut en ny modell for natteravnsordningen. Frivillige lag og

foreninger kan søke om å få oppdraget med natteravn og få kroner 50 000 for gjennomføringen. Ønsker tilskudd til å fortsette ordningen.

Statsbudsjettet - Skjermingsordning økt egenandelstak

Egenandelstak 1 og 2 for frikort for helsetjenester slås sammen til ett nytt egenandelstak fra 1. januar 2021. For å sette kommunene i stand til å skjerme utsatte grupper som vil kunne få utfordringer med høyere egenbetaling, økes rammetilskuddet med 50 mill. kroner i 2021. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Helse- og omsorgsdepartementet

Statsbudsjettet - Utlemming frivilligsentraler

Ved behandlingen av kommuneproposisjonen for 2021, jf. Innst. 383 S (2019–2020), ba Stortinget regjeringen sørge for at finansieringen av frivilligsentraler overføres til et øremerket tilskudd fra 2021 (vedtak 724). Det overføres derfor 206,8 mill. kroner fra rammetilskuddet til kap. 315, post 60 på Kulturdepartementets budsjett. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Kulturdepartementet.

Statsbudsjettet - Utvidet aldersgrense ettervern barnevernet

Utvidet aldersgrense for rett til ettervern i barnevernet. Ved behandlingen av Prop. 84 L (2019–2020) sluttet Stortinget seg til å utvide aldersgrensen for rett til ettervern i barnevernet fra 23 til 25 år. Som kompensasjon for kommunenes merutgifter økes rammetilskuddet med 24 mill. kroner i 2021. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnevern. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Barne- og familiedepartementet

Statsbudsjettet, særskilt satsing på barn og unges psykiske helse.

100 mill. kroner av realveksten i frie inntekter er begrunnet med en særskilt satsing på barn og unges psykiske helse. Bamblens andel er på 277 000 kroner.

Telemark museum, forvaltningsavtale

I kommunestyresak 85/19 Budsjett 2020 og handlingsprogram 2020 - 2023 vedtok kommunestyret å si opp samarbeidsavtalen med Telemark museum. Samtidig ble budsjettet for museumsarbeid redusert med 400.000 fra 530.000 til 130.000.

I kommunedirektørens forslag til budsjett for 2020 og handlingsprogram for 2020 - 2023 het det: "Bamble kommune bruker ca. 530.000 til kjøp av museumstjenester av Telemark Museum hvert år. Enheten foreslår at dette reduseres med 400.000 med virkning fra 2021. Restbeløp på ca. 130.000 beholdes for å ha en buffer til å finansiere eventuell alternativ oppbevaring for viktige museumsgjenstander som pr i dag oppbevares på Telemark museum."

Høsten 2020 har Bamble kommune inngått en kortsiktig magasinavtale for 2021. Denne avtalen har en kostnad på 250.000 og

budsjettet for museumsarbeid bør derfor styrkes med 100.000 for 2021. Det samme beløpet er lagt inn i hele handlingsprogramperioden slik at det er økonomisk mulig å forlenge magasinavtalen med Telemark museum dersom kommunestyret ønsker det.

Hensikten med den midlertidige magasinavtalen er kjøpe tid for å kunne foreta en rolig og ryddig vurdering, i samarbeid med frivillige foreninger og lokale museumsildsjeler, av framtidige løsninger for registrering, oppbevaring, forvaltning og tilgjengeliggjøring av Bamble kommunes museumsgjenstander og museumssamlinger.

I 2021 ønsker kommunedirektøren å gjennomføre en bred prosess for å avklare kostnader og muligheter for lokale kommunale eller frivillige magasinløsninger.

Helse og omsorg

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett	321 457	321 457	321 457	321 457
Sum Tekniske justeringer	3 470	3 470	3 470	3 470
Konsekvensjusteringer	3 470	3 470	3 470	3 470
Konsekvensjustert ramme	324 927	324 927	324 927	324 927
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Boliger Nustadbakken	5 412	5 412	5 412	5 412
Boliger Nustadjordet	3 836	3 836	3 836	3 836
Kjøp av pasientlister fra Stathelle legesenter	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
K-sak 41/19 Kjøp av omsorgsplass	-2 140	-3 400	-3 400	-3 400
K-sak 42/19 Alarmsentralen Telemark/Responscenteret.	-473	-1 023	-1 023	-1 023
Ny tjeneste overført fra spesialisthelsetjenesten	550	550	550	550
Planlegging Vissestad	200	500	0	0
Saldering 2020-2023 Helse og omsorg	0	0	230	0
Økt bemanning Rugtvedt avlastningsbolig (påvente etablering Nustadjordet)	-573	-573	-573	-573
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	2 312	802	532	302
Innsparingstiltak				
Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Helse og omsorg	-9 861	-9 861	-9 861	-9 861
Saldering 2020-2023 Helse og omsorg	60	60	60	290
Årlig effektiviseringskrav 2% fom 2022	0	-7 547	-15 093	-22 640
Sum Innsparingstiltak	-9 801	-17 348	-24 894	-32 211
Nye tiltak				
Drift Stathelle legesenter	-977	-977	-977	-977
Manglende budsjett husleie hjemmetjenesten øst	516	516	516	516
Nye og økte vedtak om brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	7 636	7 636	7 636	7 636
Statsbudsjettet - Habilitering, avlastning funksjonshemmede	277	0	0	0
Statsbudsjettet - Handlingsplan for fastlegeordningen	1 027	1 027	1 027	1 027
Statsbudsjettet - Økt innslagspunkt for ressurskrevende brukere 2021	1 242	1 242	1 242	1 242
Statsbudsjettet, endring PU-verdi 2021, ressurskrevende brukere	405	405	405	405
Statsbudsjettet, økt innslagspunkt ressurskrevende brukere 2020	1 242	1 242	1 242	1 242
Sum Nye tiltak	11 368	11 091	11 091	11 091
Nye tiltak og realendringer	3 879	-5 455	-13 271	-20 818
Ramme 2021-2024	328 806	319 472	311 656	304 109

Budsjettvurdering

Opprinnelig budsjett 2020 på 321,5 mill. kroner, vedtatt av K-styret, er videreført til 2021.

De tekniske justeringene (prisjusteringer, rammeendringer lønn og pensjon og korrigerende feilbudsjetteringer) er på 3,5 mill. kroner.

Endringer i vedtatt økonomiplan 2020-2023 utgjør 2,3 mill. kroner. Endringene skyldes i hovedsak Nustadbakken, Nustadjordet,

engangsbevilgning 2020 til kjøp av pasientlister Stathelle legesenter og kjøp omsorgsplass.

Det er lagt inn nye innsparingstiltak på 9,8 mill. kroner i 2021.

Det er lagt inn nye tiltak på totalt 11,4 mill. kroner. Skyldes i hovedsak nye og økte vedtak om brukerstyrt personlig assistanse og statsbudsjett-tiltak

Ny ramme for 2021 blir da på 328,8 mill. kroner.

Tiltak som ikke er med i økonomiplan

- 1,206 mill. kroner tomgangsleie kommunale omsorgsboliger
- 866 000 kroner rådgiver velferdsteknologi

Endringene som er med i økonomiplan kommenteres nedenfor.

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Boliger Nustadbakken

Nustadbakken bofellesskap for mennesker med rus-/psykiske lidelser.

Bygging av Nustadbakken er ferdig. Det forventes innflytting desember 2020. Boligene er omsorgsboliger og går inn i ordningen med obligasjonslån (innskudd i omsorgsboliger). Tallene i økonomiplan er inntekter etter at driftsutgiftene er trukket fra. Alle leilighetene er subsidiert av Bamble kommune. Sluttoppgjøret er ikke endelig. Prosjektet avsluttes i 2021.

Boliger Nustadjordet

Nustadjordet bofellesskap for personer med utviklingshemming/nedsatt funksjonsevne.

Bygging av Nustadjordet er ferdig, og beboerne flyttet inn august 2020. Boligene er omsorgsboliger og går inn i ordningen med obligasjonslån (innskudd i omsorgsboliger). Tallene i økonomiplan er inntekter etter at driftsutgiftene er trukket fra. Alle leilighetene er subsidiert av Bamble kommune.

Sluttoppgjøret er ikke endelig. Prosjektet avsluttes i 2021.

Kjøp av pasientlister fra Stathelle legesenter

Stathelle legesenter ble overtatt av Bamble kommune i februar 2020.

K-sak 41/19 Kjøp av omsorgsplass

Avvikling av privat omsorgsplass er utsatt med 3 måneder inn i 2021 grunnet forsinkelser i ferdigstilling i Nustadbakken.

K-sak 42/19 Alarmsentralen Telemark/Responscenteret.

Iht til k-sak 7/19 og k-sak 42/19, deltok Bamble kommune også i 2020 i Alarmsentralen Telemark/Responscenteret, da vi ikke har alternativt mottak for trygghetsalarmer og annen trygghetsskapende teknologi.

Grunnet koronapandemien og omstillings- og nedbemanningsprosessen, har enheten ikke hatt mulighet til vurdere andre responscenterløsninger. Bamble kommune må derfor være tilsluttet Alarmsentralen Telemark/Responscenteret også i 2021.

Ny tjeneste overført fra spesialisthelsetjenesten

Ny tjeneste overført fra spesialisthelsetjenesten.

Planlegging Vissestad

I henhold til k-sak 85/19 starter planleggingen av nytt Vest-Bamble aldershjem i 2021.

Økt bemanning Rugtvedt avlastningsbolig (påvente etablering Nustadjordet)

Økt bemanning Rugtvedt avlastningsbolig i 2020 pga påvente av etablering av Nustadjordet.

Innsparingstiltak

Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Helse og omsorg

For perioden 2019 – 2021 er det lagt inn en nedjustering av kostnadsnivået i tjenestene med 50% av merforbruket sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8.

Innsparing 2019-2021 er i underkant av 30 mill. kroner, og helse og omsorg arbeider med innsparing og reduksjon av kostnader og tjenestenivå. Konsulentselskapet Agenda Kaupang bistår enheten i dette arbeidet.

Heltidskultur

Det arbeides med implementering av heltidskultur i kommunalområdet. Dette er imidlertid en møysommelig prosess, da turnusvirksomhet er avhengig av å ha et visst antall personer på arbeid til enhver tid. Det arbeides med alternative turnusordninger, blant

annet langvakter i helgene. Mange avdelinger har iverksatt langvaktturnus i helgene, og flere arbeider med det. Dette vil bedre situasjonen noe, men det er en lang vei å gå med mindre kommunalområdet får tilført betydelige økonomiske ressurser.

Status innsparing 2020

Kommunalområdet har i 2019 og 2020 arbeidet med bemanningsplaner og turnusplaner/arbeidstidsordninger. Noe bemanningsreduksjon hadde effekt allerede i 2019, mens videre planlagt bemanningsreduksjon, har hatt effekt fra 2020 og utover. Så langt har enheten redusert med rundt 22 årsverk. Det er også planlagt ytterligere reduksjoner fra 2021. På grunn av økte kostnader i forbindelse med koronapandemien, og øke kostnader til brukerstyrt personlig assistanse, vil kommunalområdet ikke innsparingskravet for 2020.

Fondsbruk 2020

Kommunalområdet ligger an til et overforbruk i 2019. Overforbruket dekkes av kommunalområdets driftsfond.

Saldering 2020-2023 Helse og omsorg

Salderingstiltak har hittil ikke har inngått i enhetens omstillings- og innsparingsprosess. Enheten ser på tjenester som ikke er lovpålagte, og fjerner disse i den grad det vil kunne gi økonomisk gevinst. I all hovedsak har enheten kun lovpålagte tjenester. salderingen fordeler seg på følgende tiltak:

Redusert bruk støttekontakt/omsorgslønn

Trenden viser at det er en nedgang i behov for støttekontakt og omsorgslønn. Tiltaket beløper seg til en årlig innsparing på 100 000 kroner i 2020-2023.

Fjerne driftsmidler dagavdeling

Til og med 2022 får dagavdelingen statlige tilskuddsmidler. Disse brukes til drift. Tiltaket beløper seg til en årlig innsparing på 230 000 kroner i 2020-2022.

Ubrukte midler til effektivisering av ny middagsombringning

Ubrukte midler for å effektivisere ny middagsombringning. Tiltaket beløper seg til en årlig innsparing på 258 000 kroner i 2020-2023.

Redusere med 1 bil Vest Bamble sone

Hjemmetjenesten har redusert til to arbeidslister. Trenger derfor en bil mindre. Tiltaket beløper seg til en årlig innsparing på 50 000 kroner i 2020-2023.

Årlig effektiviseringskrav 2% fom 2022

På bakgrunn av erfaringene som vi har med en årlig kostnadsvekst på enkeltområder som vi ikke har inntektsgrunnlag for å finansiere, legges det inn et fremtidig planlagt effektiviseringskrav fom. 2022 på 2% av enhetenes brutto driftsutgifter. Kravet er satt i forhold til enhetenes brutto driftsutgifter i 2021. Vedtatte selvkostområder er unntatt fra beregningsgrunnlaget.

Nye tiltak

Drift Stathelle legesenter

Driftskostnader av å leie Stathelle legesenter, andre kostnader, lokaler, lys/varme, leie lokaler iht husleieavtale.

Manglende budsjett husleie hjemmetjenesten øst

Hjemmetjenesten har ikke hatt budsjett til husleien til boligstiftelsen for lokalene i Reidunsvei. Det bes derfor om at enheten styrkes med 516 000 kroner for å dekke husleien.

Nye og økte vedtak om brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Antall søknader om brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er økende, og flere av de som allerede har et slikt vedtak har behov for mer tjenester. BPA er rettighetsfestet innenfor gitte kriterier, og kommunen kan derfor ikke avslå slike søknader forutsatt at søker fyller kriteriene for å få BPA.

Statsbudsjettet - Habilitering, avlastning funksjonshemmede

Habiliterings- og avlastningstilbud til barn og unge med nedsatt funksjonsevne. Smitteverntiltakene i forbindelse med utbruddet av covid-19 har gitt økt belastning for pårørende av barn og unge med nedsatt funksjonsevne. Regjeringen foreslår å øke rammetilskuddet med 100 mill. kroner som en engangsbevilgning begrunnet behovet for å gi et godt habiliterings- og avlastningstilbud til barn og unge med nedsatt funksjonsevne. Midlene gis med en særskilt fordeling (tabell C). Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Helse- og omsorgsdepartementet

Statsbudsjettet - Handlingsplan for fastlegeordningen

Det ble fra 1. mai 2020 innført et knekkpunkt i basistilskuddet for fastleger samt et grunntilskudd til fastleger med få listeinnbyggere. Som kompensasjon for de to endringene ble rammetilskuddet i revidert nasjonalbudsjett 2020 økt med 266,6 mill. kroner. Av dette er 66,6 mill. kroner korrigert ut av rammetilskuddet sammen med andre ekstraordinære bevilgninger i 2020 knyttet til virusutbruddet (jf. første rad i tabell 6.21). Endringene får helårseffekt i 2021, og rammetilskuddet økes derfor med 194,6 mill. kroner utover korrigert RNB-nivå. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. Se nærmere omtale i Prop. 1 S

(2020–2021) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Statsbudsjettet - Økt innslagspunkt for ressurskrevende brukere 2021

Kommunen mottar refusjon fra staten for deler av utgiftene for tjenester til ressurskrevende brukere. De siste 6 årene er den kommunale andelen (innslagspunktet) økt og den statlige andelen blitt redusert. Det legges inn en ytterligere økning av den kommunale andelen med 46 000 kroner pr bruker i 2021. Det legges ikke inn ytterligere økning utover i perioden.

Statsbudsjettet, endring PU-verdi 2021, ressurskrevende brukere

PU-verdien for 2021 økes med 27 000 kroner fra 741 000 kroner til 768 000 kroner. Siden kommunen får denne økningen inn i rammetilskuddet trekkes den i fra ved kostnadsberegningen av de ressurskrevende brukerne og tilskuddet vil bli tilsvarende lavere for disse brukerne.

Statsbudsjettet, økt innslagspunkt ressurskrevende brukere 2020

Kommunen mottar refusjon fra staten for deler av utgiftene for tjenester til ressurskrevende brukere. De siste 6 årene er den kommunale andelen (innslagspunktet) økt og den statlige andelen blitt redusert. Det legges inn en ytterligere økning av den kommunale andelen med 46 000 kroner pr bruker.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum
	Tidligere bevilget	Netto prosjekt utgift	2021	2022	2023	2024	2021-24
Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan							
Investeringsramme: Investeringer i hht. Helse- og omsorgsplan	0	70 281	0	12 900	12 000	12 000	36 900
Sum Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan	0	70 281	0	12 900	12 000	12 000	36 900
IKT investeringer							
Velferdsteknologi Helse og omsorg	15 200	20 500	6 700	0	0	0	6 700
Sum IKT investeringer	15 200	20 500	6 700	0	0	0	6 700

Investeringsramme: Investeringer i hht. Helse- og omsorgsplan

Bamble kommune står overfor en betydelig endret demografisk utvikling. Antall 80-89 åringer dobles de neste 10 årene. Antall 90+ åringer øker med 30% i samme periode. Parallelt reduseres barn, unge og voksne. Dette gir kommunen store utfordringer med å dimensjonere tjenestene til hele befolkningen.

I K-sak 67/18 ble Helse- og omsorgsplan; Utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene vedtatt. Planen skal legges til grunn for den videre utviklingen og prioriteringen av helse- og omsorgstjenestene, og tiltak skal vurderes årlig i forbindelse med kommunens strategidokument og økonomiplan. Med bakgrunn i utfordringene som skisseres i planen er det allerede nå viktig at det blir satt av midler til fremtidige investeringer innenfor helse og omsorg. I tråd med kommunens økonomireglement må større investeringsprosjekter utredes i forstudie og forprosjekt, før utbyggingsvedtak fattes. Rekkefølgen av prosjektene må prioriteres i forhold til de utfordringene helse og omsorgstjenestene står ovenfor, samt vurderinger som gjøres i det forestående kommuneplanarbeidet.

I perioden avsettes det en foreløpig ramme til finansiering av tiltakene i planen. For å starte planleggingen/forprosjekt for utvidelse av

kapasitet heldøgns plasser er det bevilget 0,75 mill. kroner i 2022.

Velferdsteknologi Helse og omsorg

Velferdsteknologi kan bidra til å forebygge eller utsette institusjonsplass, og Bamble kommune skal ha fokus på hvilke løsninger innenfor velferdsteknologien som gir innbyggere i Bamble mulighet til å mestre eget liv og helse til tross for sykdommer, jf. K-sak 68/17 om Velferdsteknologi i Bamble kommune - Handlingsplan.

Helse og omsorg har deltatt i anskaffelsen av trygghetsalarmering og pasientvarslingssystem, og dette skal implementeres i institusjoner, heldøgns boliger og til hjemmeboende i løpet av de neste årene. Trygghetsalarmering og pasientvarsling er en del av kommunens satsing på velferdsteknologi.

Vurdering av budsjettammen

Kommunalområdet har store utfordringer med å imøtekomme innsparingskravet på nær 30 mill. kroner i perioden 2019-2022. Enheten har så langt redusert med rundt 22 årsverk. De fleste bemanningsplaner er nå redusert til laveste mulige nivå. Betydelig satsning på velferds- og trygghetsskapende teknologi er en viktig faktor for at vi har lyktes med de gjennomførte bemanningsreduksjonene. Det vil være vanskelig å effektivere resterende innsparing på 13-14 mill.

kroner med ytterligere bemanningsreduksjoner. Det må derfor vurderes hvorvidt enkelte tjenester må legges ned eller endres vesentlig. Tiltak her kan være å vurdere nedleggelse av plasser, sterkere satsning på hjemmetjeneste og forebyggende virksomhet, omlegging av middagsordningen m.m.

I tillegg er kommunalomsrådets drift preget av koronapandemien og stor usikkerhet med hensyn til inntekter og utgifter. Det er store bevegelser i virksomhetenes drift, med økte utgifter til blant annet lønn og utstyr, reduserte inntekter, men også reduserte utgifter som følge av redusert drift. Selv om det ikke har vært høyt smittetrykk i kommunen, har det vært satt inn betydelige økte ressurser for å håndtere pandemien. Et utbrudd i Bamble kommune, som ikke er usannsynlig, vil medføre ytterligere økte kostnader. Pr. oktober har enheten merkostnader i forbindelse med pandemihåndtering på rundt 5 mill. kroner.

Det er også økte kostnader til brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Antall søknader om BPA er økende, og flere av de som allerede har et slikt vedtak har behov for mer tjenester. BPA er rettighetsfestet innenfor gitte kriterier, og kommunen kan derfor ikke avslå slike søknader forutsatt at søker fyller kriteriene.

De siste årene har det vært svært vanskelig å få bosatt brukere i omsorgsboliger i Vest-Bamble og Herre. Mange leiligheter står tomme store deler av året. Hjemmetjenesten blir belastet for tomgangsleie, som det ikke er budsjettet med. Disse kostnadene beløper seg til vel 1,200 mill. kroner årlig.

Virksomhetene har kontinuerlig fokus på budsjettstyring, kostnadskontroll og å bruke så lite som mulig. Det arbeides aktivt og intensivt med omstilling, innsparing og nedbemanning.

Fellesutgifter

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett	-549	-549	-549	-549
Konsekvensjustert ramme	-549	-549	-549	-549
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan				
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan	0	0	0	0
Ramme 2021-2024	-549	-549	-549	-549

Inntekten på 549 000 kroner gjelder administrasjonskostnader stab som er finansiert av flyktningemidler.

Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan

Endring i avskrivninger i økonomiplanperioden

Avskrivninger er anslått og oppdatert basert på eksisterende anleggsmidler og nye investeringer.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum
	Tidligere bevilget	Netto prosjekt utgift	2021	2022	2023	2024	2021-24
Finansielle investeringer							
Egenkapitalinnskudd Klp			3 222	3 222	3 222	3 222	12 888
Sum Finansielle investeringer	10 366	0	3 222	3 222	3 222	3 222	12 888

Egenkapitalinnskudd Klp

Kommunen har Klp som leverandør for pensjon for kommunalt ansatte utenom lærerne som har sine i Statens pensjonskasse. Kommunen er også medeier i Klp, og som en del av

kommunens pensjonskostnadene innbetales det årlig et egenkapitalinnskudd. Innskuddet kan ikke lånefinansieres og finansieres dermed ved overføring fra drift.

Finansiering

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett	620	620	620	620
Sum Tekniske justeringer	32	32	32	32
Konsekvensjusteringer	32	32	32	32
Konsekvensjustert ramme	651	651	651	651
Driftskonsekvens av investeringer				
Sum Driftskonsekvens av investeringer	0	0	0	0
Nye tiltak				
Andre tiltak	97	97	97	97
Sum Nye tiltak	97	97	97	97
Nye tiltak og realendringer	97	97	97	97
Ramme 2021-2024	748	748	748	748

Vedlegg

§5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Rammetilskudd	-379 644	-392 797	-395 000	-405 000	-415 000	-424 000
Innteks- og formuesskatt	-395 521	-398 609	-412 000	-416 000	-419 900	-423 800
Eiendomsskatt	-74 044	-72 891	-79 494	-75 800	-72 100	-68 300
Andre generelle driftsinntekter	-3 752	-3 886	-2 814	-2 795	-2 775	-2 756
Sum generelle driftsinntekter	-852 960	-868 183	-889 308	-899 595	-909 775	-918 856
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	799 036	837 932	848 196	834 880	831 842	821 878
Avskrivninger	56 788	59 611	69 416	73 909	92 519	89 980
Sum netto driftsutgifter	855 824	897 544	917 612	908 789	924 361	911 858
Brutto driftsresultat	2 864	29 361	28 304	9 194	14 586	-6 998
Renteinntekter	-8 598	-7 750	-7 800	-8 690	-10 060	-10 760
Utbytter	-9 182	-7 900	-7 900	-7 900	-7 900	-7 900
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-26 138	-12 150	-12 005	-11 305	-10 605	-10 605
Renteutgifter	24 459	33 410	29 140	31 330	34 900	36 500
Avdrag på lån	39 083	40 000	55 000	59 000	57 000	54 000
Netto finansutgifter	19 624	45 610	56 435	62 435	63 335	61 235
Motpost avskrivninger	-56 788	-59 611	-69 416	-73 909	-92 519	-89 980
Netto driftsresultat	-34 300	15 360	15 323	-2 280	-14 598	-35 743
Overføring til investering	4 191	3 090	3 222	3 222	3 222	3 222
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-6 197	-731	8	1 200	1 040	290
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	26 288	-17 719	-18 553	-2 142	10 336	32 231
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	24 282	-15 360	-15 323	2 280	14 598	35 743
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-10 018	0	0	0	0	0

§5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Stabene	75 407	73 961	76 750	74 882	73 014	71 146
Overordnet ledelse	14 476	14 694	16 018	14 228	13 907	13 586
Teknikk og samfunnsutvikling	59 120	55 523	53 819	51 071	53 398	49 558
Skole og barnehage	255 090	256 979	261 421	254 276	247 795	239 796
Kultur og oppvekst	91 910	92 874	91 367	89 228	87 189	85 150
Helse og omsorg	301 463	321 847	328 806	319 472	311 656	304 109
Fellesutgifter	-3 038	16 877	19 877	32 777	45 777	58 677
Finansiering	2 486	631	748	748	748	748
Sum bevilgninger drift, netto	796 914	833 385	848 806	836 682	833 484	822 770
Herav:						
Avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Netto renteutgifter og -inntekter	-49	0	0	0	0	0
Overføring til investering	1 143	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-6 208	-731	8	1 200	1 040	290
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	2 993	-3 816	602	602	602	602
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	799 036	837 932	848 196	834 880	831 842	821 878

§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Investeringer i varige driftsmidler	303 272	454 349	170 790	139 240	63 940	63 940
Tilskudd til andres investeringer	24 953	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 929	3 090	23 222	23 222	3 222	3 222
Utlån av egne midler	47 630	50 000	0	0	0	0
Avdrag på lån	34 084	10 800	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	413 869	519 239	195 012	163 462	68 162	68 162
Kompensasjon for merverdiavgift	-52 329	-70 235	-21 265	-8 884	-5 444	-5 444
Tilskudd fra andre	-2 522	-4 400	-57 700	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-16 632	-11 250	-32 300	-32 000	-32 000	-10 000
Salg av finansielle anleggsmidler	-8	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	8	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-20 879	-10 800	0	0	0	0
Bruk av lån	-272 926	-415 826	-60 525	-99 356	-27 496	-49 496
Sum investeringsinntekter	-365 289	-512 511	-171 790	-140 240	-64 940	-64 940
Videreutlån	0	0	50 000	50 000	50 000	50 000
Bruk av lån til videreutlån	0	0	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	27 900	28 800	29 700	30 500
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	-27 900	-28 800	-29 700	-30 500
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-4 191	-6 728	-3 222	-3 222	-3 222	-3 222
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	-13 433	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-11 816	0	-20 000	-20 000	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-29 440	-6 728	-23 222	-23 222	-3 222	-3 222
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	19 140	0	0	0	0	0

§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan Sum 2021-2024
Beredskap og brannsikkerhet	5 357	2 300	0	0	0	0	0
Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan	64 523	29 549	0	12 900	12 000	12 000	36 900
Oppgradering kommunale bygg	5 821	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500	18 000
Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomskole mv.	143 147	346 300	81 800	72 000	0	0	153 800
IKT investeringer	13 101	8 450	17 050	8 400	8 400	8 400	42 250
Større prosjekter vedtatt av kommunestyret	332	1 800	1 200	1 200	0	0	2 400
Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	10 288	6 200	6 240	6 240	5 040	5 040	22 560
Næringsutvikling, næringstomter, næringsbygg	412	0	0	0	0	0	0
Boligutvikling, boligtomter, boligbygging	15 210	21 250	16 000	0	0	0	16 000
Vann, avløp, renovasjon	29 175	30 000	40 000	30 000	30 000	30 000	130 000
Veg og trafiksikkerhet	7 572	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Investeringer finansiert av virksomhetenes egne driftsmidler	8 315	0	0	0	0	0	0
Prosjektstruktur mangler	19	0	0	0	0	0	0
Sum 2B	303 272	454 349	170 790	139 240	63 940	63 940	437 910

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan Sum 2021-2024
KIR-1: Kirkelig Fellesråd investeringsramme	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
KIR-3: Nødvendig vedlikehold kirkebygg (Langesund og Bamble)	240	0	0	0	0	0	0
KIR-2: Eik Gravlund	23 742	0	0	0	0	0	0
KIR-4: HC- rampe Herre kirke	-28	0	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	24 953	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan Sum 2021-2024
NÆR-2: Frier Vest	0	0	20 000	20 000	0	0	40 000
FIN-3: Aksjer og andeler	11	0	0	0	0	0	0
FIN-1: Egenkapitalinnskudd KLP: Egenkapitalinnskudd KLP	3 048	3 090	3 222	3 222	3 222	3 222	12 888
FIN-3: Kapitalforhøyelse/eierskap Grenl./Vestf.Biogass (og Greve Bestiller AS)	870	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 929	3 090	23 222	23 222	3 222	3 222	52 888

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan Sum 2021-2024
NÆR-2: Frier Vest	1 300	0	0	0	0	0	0
HUS-1: Startlån i Husbanken - utlån	43 830	50 000	0	0	0	0	0
FIN-3: Lån til Skjærgårdshallen 28.6.19	2 000	0	0	0	0	0	0
FIN-4: Lån til lege	500	0	0	0	0	0	0
Utlån av egne midler	47 630	50 000	0	0	0	0	0